

2023 Komennusmies

TEOLLISUUS ammattiosasto 254

Liittovaalit käynnissä - Muista äänestää!
Äänestysaika päättyy 31.3. klo 12

Komennusmiesehdokkaat
s. 42-43

Sköldvik - reppurin Klondike

Tässä numerossa mm:

- Komennusmiesten 5 vuosikymmentä
- Yritysesittelyssä PrePipe Oy
- Komennustyö muutoksessa
- Reppuseminaari - 50 vuotta
- Reppumies Karvinen

Komennusmies-lehti on
Teollisuuden ammattiosasto 254:n
tiedotuslehti.

■ **Päätoimittaja**
Juha Kapiainen

■ **Toimitussihteeri**
Ulkoasu ja taitto
Päivi Jankkari

■ **Painopaikka**
Savion Kirjapaino Oy, Kerava
Painosmäärä 1000 kpl

■ **Kannen valokuva**
Näkymä Borealiksen muovitehtaille
Kilpilahti/Sköldvik, Porvoo

■ **Mustavalkoiset piirroskuvat**
Juha Kapiainen, s. 27, 32-35

■ **Palaute**
ao254@komennusmiehet.fi

www.komennusmiehet.fi

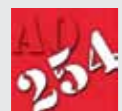
Komennusmies 2023

Sisällysluettelo

Pääkirjoitus	4
Puheenjohtajan palsta	5
Puheenjohtaja esittäytyy	6
Toverimme In Memoriam	8
Komennusmiesten 5 vuosikymmentä	9
Ammattiosaston 50-vuotisjuhla	14
Yhteenhitsattu porukka	20
Reppuseminaarit - reissumiehen korkeakoulu	22
Maailma ja komennusmiesten elämä muuttuu	24
Yritysesittelyssä PrePipe Oy	26
Työehtosopimusten tulevaisuus	28
Luppoaika	32
Kampaviineri	33
Kadonneen hitsausmaskin arvoitus	34
Vapaalla	36
Hipomista ei oteta	40
Sade	41
Liittovaalit: Ammattiosaston ehdokkaat	42

*Ammattiosasto 254
juhlitsi 50-vuotista
taivaltaan Murikassa
s. 14*

TEOLLISUUDEN KOMENNUSMIEHET

Hgin seudun teollisuusasentajat ry - Ammattiosasto 254

TOIMISTO AVOINNA
pe 10.00-18.00
ke 12.00-16.00
Kesä- ja heinäkuu suljettu

Käyntiosoite
Kauppakeskus Itis, Helsinki
toimistotalo E, 3. kerros

Postiosoite
Itäkatu 1-5 D 215
00930 Helsinki
puh. 045 235 2727
www.komennusmiehet.fi

PUHELINPÄIVYSTYS
ke ja pe klo 10.00-18.00

HALLITUS 2023

Puheenjohtaja
Mika Taskinen
puh. 045 679 8231

Opintosihteeri
Mika Pihlajamäki
puh. 050 390 1764

Matti Jokiniemi
puh. 0400 575 493

Sihteeri
Juha Kapiainen
puh. 0400 654 481

Jarkko Kärkkäinen
puh. 040 568 4415

Herman Mustaniemi
puh. 0400 496 392

Taloudenhoitaja
Pasi Vahtermo
puh. 040 868 4779

Harri Kymäläinen
puh. 045 245 0969

Ota yhteyttä tai osallistu kokouksiin
www.komennusmiehet.fi

HALLITUKSEN VARAJÄSENET

Pekka Miettinen
Venni Klemola
Oskari Kymäläinen

Ilkka Lehto
Ari Peuhkurinen
Timo Nuutinen

Mika Tulkki
Kari Halsinaho

Sköldvik - reppurin Klondike

*Nesteen jalostamon suurtyömaalla
60-luvulla opittiin kantapään kautta
komennustyöalan erityisongelmat
s. 9*

Pääkirjoitus

Pitkä tie

Ammattiosastolle tuli vuonna 2021 täyteen viisikymmentä toimintavuotta. Kunnioitettava saavutus tällaiselle pienelle, oman ammattiryhmänsä osastolle. Viralliset synttäribileet järjestettiin syyskuussa Murikka-opistolla, mutta juhlistetaan vielä kukin tahollamme tätä pitkästä taivalta näin jälkikäteen. Tehdään virtuaalinen hatunnosto ja lausutaan kiitos niille rohkeille, ennakkoluulottomille miehille, jotka kävivät ajamaan oman ammattiryhmämme asiaa 70-luvun alussa. Osa heistä on ollut mukana osaston toiminnassa läpi usean vuosikymmenen ja on osittain edelleenkin. Onneksi olemme saaneet matkan varrella riveihimme myös uusia aktiiveja. Ilman heitä tätä viisikymppistä virstanpylvästä ei olisi koskaan saavutettu.

Osaston tekemä työ ei ole ollut turhaa, vaikka muutokset ovat monasti pieniä ja tapahtuvat hitaasti. Olemme jättäneet oman jälkemme suomalaisen työelämän kehitykseen ja tuoneet ammattialamme olemassaolon, erityispiirteet sekä tarpeet esille. Joskus hyvinkin näyttävästi.

Vuosi 2023 on Teollisuusliiton liittokokousvuosi. Muistakaa käyttä äänioikeuttanne kaikki, joilla on siihen mahdollisuus. Näytetään, että komennusmiesten aktiivisuus ei ole kadonnut vuosikymmenten saatossa. Ehdokkaidemme esittelyt löytyvät tämän lehden sivuilta.

Toivottavasti viihdyt lehtemme parissa. Hyvää sekä turvallista alkanutta vuotta 2023 kaikille osastomme jäsenille.

Juha Kapiainen
päätoimittaja

Puheenjohtajan palsta

Tervehdys, reppuriverit!

Osastolle tulla tupsahti 50 toiminnan vuotta täyteen koronavuonna 2021. Suurin kiitos tuosta saavutuksesta kuuluu ilman muuta osastomme jäsenille. On koettu tarpeelliseksi parantaa oman ammattialan työskentelyolosuhteita ja edunvalvontaa sekä vaalia komennusmiesten identiteettiä oman ammattiosaston kautta. Tarkoitus oli juhlistaa tätä komeaa puolen vuosisadan taivalta virallisella tapahtumalla aiemmin, mutta koronaepidemian nostettua taas päätään, tilaisuus peruttiin ja jäätiin odottamaan suotuisampaa hetkeä. Viisikymppisiä päästiin lopulta juhlistamaan viime syksynä, kun olosuhteet sen turvallisesti sallivat.

Kun katselee tämän vuosikymmenen tilannekuvaa ja arvioi tulevaisuuden haasteita komennusmiesten näkökulmasta, voi sanoa, että se muutos, minkä jokainen meistä on omassa työympäristössään havainnut, tulee varmasti jatkumaan.

Puunjalostusteollisuuden voimakas, vuosikymmeniä jatkunut kasvu on pysähtynyt ja painopiste on nyt modernisoinneissa. Onneksi on poikkeuksiakin ja MF Kemin Biotuotetehdas on juuri sitä, mitä on kaivattu. Pohjoisessa on kiitettävää investointiaktiivisuutta ja toivottavasti sitä nähdään myös etelässä.

Ennen muinoin sanottiin, että pitää nähdä metsä puilta. Nyt voisi sanoa vaikka niin, että pitää nähdä metsä

sellulta ja paperilta. Viimeksi mainittu on painunut jo melko marginaaliin Suomessa. Tehtaita suljetaan ja sille kehitykselle ei näy loppua. Kartongilla menee kuitenkin erinomaisesti ja toivottavaa olisi, että myös biotuotepuolella löytyisi lisää hyviä innovaatioita sekä tuotantosuuntia.

Voimallaitokset ovat toinen merkittävä työllistäjä. Ne kuluvat käytössä ja vaativat säännöllistä uusimista sekä laitteiston että putkiston osalta. Meneillään oleva energiamuotojen muuttuminen tuo työtä ja uusia osaamistarpeita meillemme. Vetyteollisuus kurkistaa nurkan takana. Suomessa ollaan vedyn suhteen ehkä turhankin ennakkoluuloisia, vaikka tiedetään sen soveltuvan hyvin esimerkiksi raskaalle liikenteelle. Jossain laitoksessa se vetykin on valmistettava. Lisäksi sen varastointiin sekä siirtoon tarvitaan säiliöitä ja putkistoja, eivätkä ne synny ilman ammattimiehiä.

Ilmastopolitiikasta puhutaan näinä aikoina jatkuvasti ja energiantuotanto on yksi keskeinen osa sitä pakettia. On kansallinen etu sekä velvollisuus huolehtia siihen liittyvän suunnittelutyön sekä erityistaitoja vaativan osaamisen pysymisestä kotimaisilla yrityksillä ja työntekijöillä.

KUVA Teppo Järvi

Puheenjohtaja esittäytyy sivuilla 6-7

Haluankin tässä mainita jatkuvan osaamisen kehittämisen tarpeesta. Teknologiateollisuus on niin laaja-alaista, että suosittelun kaikille rohkeasti laajentamaan omaa osaamistaan. Vaikkei tarvetta juuri tänään olisikaan, on järkevää kasvattaa ammattitaitoaan tulevaisuutta varten. Aina ei tarvitse lähteä edes koulunpenkille, vaan tarpeen tullessa voi käyttää vaikka YouTubea löytäviä videoita hyväkseen. Siellä on erinomaisia kuvauksia eri työvaiheista ja aivan ilmaiseksi. Esimerkiksi hitsaukseen löytyy tekniikoita moneen tilanteeseen. En ihmettelisi, vaikka Suomessa jo olisi YouTubeen avulla itselleen ammattiosaamisen hankkineita. Vähintäänkin omaa osaamistaan sen avulla kehittäneitä ammattilaisia.

Toivotan kaikille lukijoille hyvää, aktiivista vaalikevättä sekä turvallista työvuotta reppumiehen vaativassa ammatissa.

Ammattiyhdistysterveisin,
Mika "Otu" Taskinen
Ao. 254:n puheenjohtaja

Osaston puheenjohtaja esittäytyy

Mika "Otu" Taskinen

Ikä: 49 vuotta
Ammatti: asentaja
Kotikunta: Jyväskylä
Työnantaja: Viafin Process Piping Oy
Tehtävä ammattiosastossa: puheenjohtaja

Olen Mika Taskinen. Ikää 49 vuotta ja syntyisin Jyväskylän Vaajakoskelta, missä asun edelleen. Kotitalo on Haapaniemessä. Harrastuksina puukäsityöt ja Amerikan autot. Lisäksi kierrän kiihdytysautokilpailuja mekaanikon tehtävissä.

Olen ollut jo pitkään ao254:n jäsenenä ja tullut valituksi osaston puheenjohtajaksi syyskokouksessa 2020. Haluan tässä kertoa hieman aiemmista vaiheistani ja taustastani, jotta tulisin tutuksi osaston jäsenistölle ja minua olisi mutkattomampi lähestyä.

Edellisen pj:n Jarmo Kohosen työuran ollessa lähellä eläköitymistä oli ammattiosaston syyskokouksen nimettävä uusi henkilö tähän luottamustehtävään. Itselleni puheenjohtajuus tuli eteen hieman yllättäen, mutta nyt olen pikku hiljaa sinut asian kanssa. Tässä roolissa pysyn itsekkin entistä paremmin ajan tasalla komennuskentässä tapahtuvista asioista.

Koulut kävin Jyväseudulla. Lvi-putkiasentajaksi valmistuin ammattikoulusta ja tein niitä töitä 4 vuotta YIT-Huber Servitekillä. Lisäksi ehdin käydä hitsauskurssin aikuiskoulutuskeskuksessa. YIT:llä oli myös teollisuuspuoli, jonne teki mieli hakeutua ja se onnistui aluksi Vantaan konttorin alaisuudessa. Joutseno Pulpilla taisin aloittaa, jonka jälkeen seurasi

KUVA Heikki Malinen

R&H Drag Racing -tiimi. Mika Taskinen kuvassa vasemmalla. Takana kilpuri Plymouth Sister 1970: Lasikuitukori, putkirunko, mekaanisesti ahdettu täysalumiininen moottori. Polttoaineena metanoli. Otu on harrastanut lajia vuodesta 1992.

"Hauskaa on aina, paitsi vesisateella, koska silloin ei ajeta. Tervetuloa tutustumaan lajiin!" -Otu

”

Asioita, joita haluatte osaston ajavan eteenpäin, voi soitella minulle tai laittaa osastolle sähköpostilla.

Kuusanniemen Artti-projekti. YIT:llä oli aluepäällikkö Harri Järvisen vetämä yksikkö Keski-Suomessa ja hakeuduin sitten sen konttorin kirjoille. Komennushommat jatkuivat myös sen konttorin alaisuudessa. Ensimmäinen Diesel-projekti Nesteellä, minkä jälkeen siirryttiin Kaskisiin. Ulkomaanprojekteissa olen ollut Belgiassa, Englannissa ja Ruotsissa. Komennusmiesten ansiotason kehityksestä voisi todeta, että Englannin komennuksella vuonna 2008 palkat olivat 20€/tunti. Kun vertaa tilannetta nyt 14 vuotta myöhemmin, niin palkkakehitys on surkea isossa kuvassa.

Noin 20 vuotta vierähti YIT/Caverionilla Keski-Suomessa, viimeiset vuodet pääasiassa Äänekoskella. Komennukset olivat harvassa, joten oli aika vaihtaa maisemaa ja päätin siirtyä Viafinille, jossa reissuhommat lähtivät taas kiitettävästi liikkeelle.

Ammattiosaston puheenjohtajan tehtävässä teen aktiivista yhteistyötä ao:n hallituksen kanssa ja yksi keskeinen vaikutuskanava on tietysti Teollisuusliitto.

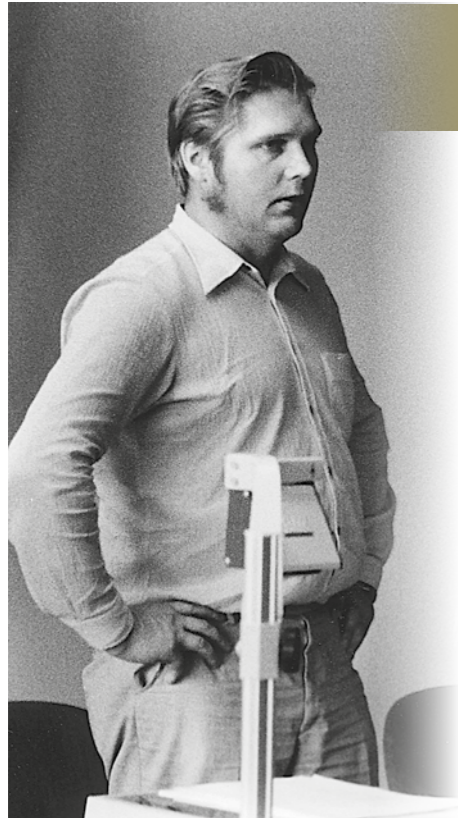
Siellä on edelleen puutteita ymmärtää meidän alamme haasteita saada komennustyön erityispiirteet huomioituksi sopimusteksteissä. Muista organisaatioista esimerkiksi SAK, Teollisuuden Palkansaajat ja Finnwatch tekevät hyvää työtä palkansaajien hyväksi.

Tulevaan työtilanteeseen suhtaudun positiivisesti. Suomeen on luvassa merkittävästi investointeja muun muassa EU:n elvytystoimien johdosta. Missä määrin ne kohdentuvat putkitöitä sisältäviin kohteisiin ja tuovat työtä suomalaisille komennusmiehille, ei voi tietää vielä tarkasti. Toivotaan parasta.

Teen mielelläni yhteistyötä ammattiosaston jäsenten ja komennusmiesten kanssa ympäri Suomen maan. Asioita, joita haluatte osaston ajavan eteenpäin, voi soitella minulle tai laittaa osastolle sähköpostilla.

Hyvää työvuotta 2023

Mika "Otu" Taskinen

TAISTO HILTUNEN
12.11.1939-18.9.2022

Ammattiosaston lipun vihkimistilaisuudessa 1974 lipunkantajana toimi osaston puheenjohtaja, 34-vuotias Taisto Hiltunen.

Neljäkymmentäviisi vuotta myöhemmin, ammattiosaston syyskokouksessa 2019 Taisto jättäytyi pois osaston aktiivitoiminnasta. Syyskokouspäivänä hänellä tuli juuri täyteen 53 vuotta liiton jäsenyyttä.

Tasen ura ammattiyhdistysliikkeessä ja osaston hallituksessa on ollut suorastaan hengästyttävän pitkä ja monipuolinen. Hän oli perustamassa ammattiosastoa vuonna 1971. Aktiivinen toiminta komennusmiesosastossa jatkui läpi vuosien osaston puheenjohtajana, hallituksen jäsenenä ja myöhemmin veteraanivastaavana. Liittokokouksissa hänet valittiin kahdesti liiton hallintoon, Metalliliiton liittotoimikuntaan (vuodet 1984-1991). Kentällä hänet tunnettiin ison komennusfirman Kalmerin pitkäaikaisena päaluottamusmiehenä.

Ammattiosasto 254:n syyskokouksessa 2019 Taisto "Tase" Hiltunelle ojennettiin osaston puolesta kiitoksena ja tunnustuksena kunniakirja vuosikymmenten mittaisesta työstä matka-asentajien ammattiryhmän hyväksi.

Taiston oli tarkoitus osallistua ammattiosastonsa 50-vuotijuhlaan videoyhteydellä terveydentilan salliessa, mutta tämä ei valitettavasti enää toteutunut. Ammattiosaston perustajajäsen Taisto Hiltunen kuoli sunnuntaina 18.9.2022, sinä päivänä, kun päättyi ammattiosaston 50v-tapahtumakin Murikka-opistolla. Komennusmiesten edustajat, mukana Taiston entisiä työtovereita, ammattiyhdistysaktiiveja ja ystäviä, laskivat kukkatervehdyksensä Taiston saattotilaisuudessa Helsingissä 15.10.2022.

HYVÄT JÄSENET!

Hyvät jäsenet

On aika äänestää paremman työelämän puolesta.

LIITOKOKOUSVAALIT

10.-31.3.2023
Postitse tai sähköisesti

Liittovaaleissa määritellään liiton painoarvo jäsentensä etujen valvojana suhteessa työnantajiin ja poliittisiin päättäjiin.

EDUSKUNTAVAALIT

Ennakkoäänestys: 22.-28.3.2023
Varsinainen vaalipäivä: 2.4.2023

Eduskuntavaaleissa päätetään, minkälainen hallitus maata johtaa ja lakeja säätää.

HYVÄÄ VAALIKEVÄTTÄ KAIKILLE!

Komennusmiesten 5 vuosikymmentä

Mistä kaikki alkoi ja mihin on tultu

Ammattiosastomme synty ja olemassaolo eivät ole mikään ylhäältä saatu taivaanlahja tai sattumankauppa, vaan määrätietoisten tavoitteiden sekä sitkeän työn tulos. Kaikki sai alkunsa ammattikunnan sisältä tulleesta tarpeesta käydä toimeen oman asiansa puolesta. Muutamilla riveillä ei pysty kovin hyvin kuvaamaan sitä, minkä kertomiseen tarvittaisiin kokonainen kirja. Aivan kuten komennusmiesten tarinoille tarvittaisiin kokonainen kirjasto.

Juha Kapiainen, Ao. 254:n sihteeri

Teollisen komennustyön synty Suomessa

Komennustyön alkua Suomessa lienee mahdotonta määritellä kovin tarkasti. Tukkilaiset ja muut lentäjät, oman aikansa komennusmiehet, olivat kiertäneet maata kautta aikain, mutta nykymuotoinen teollisuuden komennustyö syntyi paljon myöhemmin. Sen yhtenä alkukehtona voitaneen pitää Nesteen jalostamotyömaata Sköldvikissä 60-luvun puolivälissä.

"Siellä alettiin opettelemaan suuressa mittakaavassa komennustyötä. Se oli sellainen oppipaikka... eräänlainen Klondike ..." Siinä erään aikalaisen muistelua niiltä ajoilta. (Tuula Hänninen, toim. Komennusmiesten kaksi vuosikymmentä)

Jalostamon rakentamisen lisäksi alkoi teollisuudessa tapahtua muutakin rakennemuutosta. Teollisuuden ja voimalaitosten tarvitsemien putkistomateriaalien osalta ulkomaisilla toimittajilla oli ollut monopoli, ja sieltä tuli putkien mukana hitsaajat sekä asentajat. Kotimainen putkistotuotanto käynnistyi vähitellen, ja sen myötä alalle ilmestyi myös suomalaisia asennusyrityksiä.

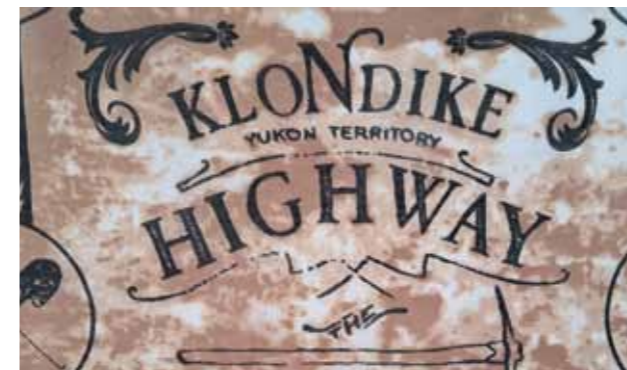
Lisäksi teollisuuslaitokset alkoivat karsia omia kunnossapito- ja rakennusyksiköitään 1960- ja 70-lukujen taitteessa. Tehdasputkistustyöt olivat ensimmäisten joukossa, jotka ulkoistettiin alihankkijoille. Komennusmiesten ammattikunta alkoi levittäytyä kaikkialle maahan.

"Tukkilaiset ja muut lentäjät, oman aikansa komennusmiehet, olivat kiertäneet maata kautta aikain, mutta nykymuotoinen teollisuuden komennustyö syntyi paljon myöhemmin. Sen yhtenä alkukehtona voitaneen pitää Nesteen jalostamotyömaata Sköldvikissä 60-luvun puolivälissä."

254:n perustaminen

Nyt, vuonna 2021 voi kuvitella vain kalpean aavistuksen siitä, millaisia olivat komennusmiesten työehdot, työturvallisuus sekä asumisolosuhteet ja muu sosiaalinen ympäristö 60-luvun puolivälissä vaikkapa Sköldvikin suurtyömaalla. Komennusmiehet asuivat täyteen ahdeuissa parakeissa ja jotkut itse kyhätyissä asumuksissa. Poliisiauto tai ambulanssi eivät olleet mitenkään harvinaisia vieraita majoitusalueilla.

Ne ongelmat olivat tuntematon ulottuvuus Metalliliitolle ja sen paikallisille ammattiosastoille, joihin komennustyötä tekevät metallimiehet tuolloin kuuluivat. Kummankin, sekä liiton että osastojen aktiviteetit pyörivät lähinnä konepajojen ympärillä. Keikkamiehet olivat orpoja piruja oman tilanteensa kanssa.

Sköldvik - reppurin Klondike

Nesteen jalostamotyömaa Porvoon Sköldvikissä, Kilpilahdessa

"Siellä alettiin opettelemaan suuressa mittakaavassa komennustyötä. Se oli sellainen oppipaikka... eräänlainen Klondike ..."

Klondike on alue Kanadassa Klondike-joen varrella, jonne suuntautui 1800-luvun lopulla suuri kultaryntäys. Elämä Klondikessa oli raskasta työtä karussa ympäristössä.

Toukokuussa 1971 neljä Oy Huber Ab:n Teollisuusryhmän työntekijöiden edustajaa lähettivät Metallityöväen liiton liittotoimikunnalle kirjeen, jossa he kertoivat aikeestaan perustaa uusi ammattiosasto voimalaitos- ja tehdasputkitalalle. Kirjeen allekirjoittajina olivat Pentti Niutananen, Markku Parikka, Raimo Stenberg ja Heikki Palkki.

Ammattiosaston perustaminen eteni tämän jälkeen nopeasti. Syyskuussa oli Ahjo-lehdessä kutsu perustamiskokoukseen 29.9.1971. Kokouspaikkana oli Helsingin työväentalon B-sali. Perustavaan kokoukseen saapui 111 Metallityöväen liiton jäsentä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Heikki Palkki, ja hänet valittiin myös osaston puheenjohtajaksi vuodelle 1971.

Vääntöä osaston nimestä sekä asemasta ja oma lippu

Perustamiskokouksen jälkeen marraskuussa 1971 osaston toimikunta kokoontui päättämään uudelleen osaston nimestä. Perustamiskokouksen valitsema nimi ”Metalliteollisuuden matka-asentajat” ei kelvannut liiton työjaostolle. Liiton perusteluissa nimi viittasi liikaa valtakunnalliseen osastoon. Tätä samaa hippaleikkiä osaston nimestä on käyty 2000-luvulle saakka. Sitä on yritetty muuttaa kuvaamaan jäsenistön toimialaa ja jättämään paikkakuntamäärittelmä pois, mutta turhaan. Lupaa ei ole tullut.

Tätä samaa hippaleikkiä osaston nimestä on käyty 2000-luvulle saakka. Sitä on yritetty muuttaa kuvaamaan jäsenistön toimialaa ja jättämään paikkakuntamäärittelmä pois, mutta turhaan. Lupaa ei ole tullut.

Toimikunta päätyi lopulta yksimielisesti nykyiseen nimeen ”Helsingin seudun teollisuusasentajat”, koska osasto oli rekisteröity Helsinkiin. Myöhemmin, vuonna 1974, vuosikokous teki päätöksen osaston kotipaikan siirtämisestä Vantaalle. Samalla osasto siirtyi Helsingin piirijärjestöstä Uudenmaan piirijärjestöön, jossa se on

Oma osasto - oma lippu

Keväällä 1974 ammattiosasto 254 sai oman lipun vihkimistilaisuudessa, jonka kunniatehtäviin oli valittu ammattiosaston perustajajäseniä. Vihkimistä oli todistamassa 40 jäsentä. Vihkimisen suoritti Metalliliiton 2. puheenjohtaja Ilmari Kosonen.

Vihkimispuheessaan puheenjohtaja Kosonen käsitteli punaisen lipun asemaa työväenliikkeen tunnusmerkkinä. Vihittävää lippua Kosonen piti taistelulippuna ja symbolina, jonka takana koko ammattiosaston jäsenistö yhtenäisesti toimii.

edelleen. Vantaalle siirtymisestä huolimatta osaston nimi säilyi entisellään. Samana vuonna, toukokuussa 1974, osasto sai oman lipun. Lipun vihkimistilaisuudessa toimi lipunkantajana osaston tuolloinen puheenjohtaja Taisto Hiltunen.

Toinen ikaikainen vääntö liiton kanssa on käyty siitä, ketkä voivat kuulua osastoon. Uusi osasto oli herättänyt liittymishaluja komennusmiehissä ympäri maata, mutta se ei sopinut Metalliliiton pirtaan. Siellä pidettiin tiukasti kiinni näkemyksestä, jonka mukaan ammattiosaston nimen ohella myös sen jäsenistön täytyi edustaa paikallisuutta. Ammattiosaston lähetystö kävi asian johdosta liiton toimitsijoiden puheilla keväällä 1972. Neuvottelu ei johtanut kuitenkaan mihinkään. Liiton edustajat ilmoittivat kantanaan edelleen sen, että osaston perustamislupa edellyttää toiminnan rajoittuvan Helsingin, Kirkkonummen ja Vantaan alueelle. Oman käsitykseni mukaan tähän asiaan ei ole tullut koskaan mitään uutta, liiton virallista päätöstä, mutta pikku hiljaa meistä on muodostunut jäsenistösä osalta koko maata kattava ammattiosasto.

Liitto, hallitus ja Reporadio

Osaston toiminnan alkuvuodet olivat erittäin aktiivisia. Kuukausikokouksia järjestettiin välillä enemmän kuin vuodessa oli kuukausia. Uuden osaston tunnetuksi tekemisessä riitti tietysti työtä, mutta sen lisäksi luotiin sitä pohjaa, jolle osaston toiminta on kaikki nämä vuosikymmenet rakentunut. Näistä voidaan erityisesti mainita komennusmiesten verotus- ja asuntoasiat. Aktiivisuutta riitti yhteydenottoihin maan hallitukseen asti, ja tietysti myös Metalliliittoa patisteltiin ottamaan komennustyön ongelmat ja kehittämistarpeet huomioon. Vuosikymmenten ajan on osaston taholta vaadittu liittoon erityistä komennustyöhön perehtynyttä toimitsijaa. Se toive, tai oikeastaan vaatimus ei ole koskaan toteutunut, ja uuden, entistäkin tilkkutäkkimäisemmän Teollisuusliiton puitteissa se ei tule enää toteutumaan. Siitä olen jokseenkin varma. Komennusmiehet olivat liiton marginaalissa jo Metallin aikana ja nyt marginaalin marginaalissa.

Toimisto - jo vuodesta 1975

Jo vuodesta 1975 komennusmiesosasto 254:llä on ollut toimisto, johon jäsenet voivat tulla käymään tai soittaa. Aluksi vuokrattiin Helsingin työväentalolta huone, jossa päivystysvuorot hoidettiin pitkään toimikunnan jäsenistä valitulla joukolla. Päivystyksiä pidettiin perjantai-iltapäivisin aina huhtikuulle 1977 asti. Tuolloin osasto palkkasi osa-aikaisen toimistotyöntekijän, jolloin aukioloaikoja pystyttiin laajentamaan.

Helmikuussa 1998 ammattiosasto vuokrasi toimistotilat Helsingin Itäkeskuksesta, Kauppakeskus Itäkeskus toimistotalosta.

Tammikuussa 2020 muutettiin kaupakeskuksen sisällä uuteen toimistoon. Osoite muuttui, mutta käytössä on edelleen oma toimistotila ammattiosaston päivystyksille ja neuvottelutila kokouksille.

Kuvassa osaston puuhämies Risto Lakanen viemässä ensimmäisiä eria arkistosta uuteen toimistoon. Aivan ensimmäisenä tyhjään toimistoon vietiin kuitenkin ammattiosaston punainen paraatilippu. Isot kalusteet saatiin myöhemmin sujuvasti paikalleen komennusmiesten talkoovoimin.

Yksi osoitus osaston toimikunnan alkuaikojen aktiivisuudesta on Yleisradion toimitusjohtaja Eino S Revolle marraskuussa 1973 lähtetty moitekirje työväenlaulujen minimaalisesta osuudesta sävelradio-ohjelmissa. Myös näihin päiviin asti säilyneet komennusmiesseminaarit ovat osaston alkuvuosien innovaatioita. Niihin on kokoonnuttu kuulemaan alustuksia ja keskustelemaan komennusmiesten elämää sivuavista aiheista.

Oma toimitila löytyy ja edustukset liiton hallinnossa alkavat

Keväällä 1975 osasto vuokrasi toimitilan Helsingin työväenyhdistykseltä ja toimikunnan kokoukset alettiin pitää siellä. HTY talolla toimittiin vuoteen 1998 saakka, jolloin uusi toimitila vuokrattiin Helsingin Itäkeskuksesta, kauppakeskus Itäkeskus, missä osasto pitää toimipistettään edelleen. Jäsenmäärähuippu saavutettiin 1977, jolloin 254:ssä oli komeat 1300 jäsentä. Tällä hetkellä ollaan noin kuudessa sadassa, ja siitä määrästä työmarkkinoiden käytössä olevia, eli maksavia jäseniä on enää noin puolet.

Metalliliiton hallinnossa oli osaston edustaja sekä valtuustossa että liittotoimikunnassa vuoden 1975 liittokokouksesta lähtien ja aina vuoteen 2017 asti, jolloin Metalliliitto lakkautettiin ja toimintaa alettiin jatkaa Teollisuusliiton nimen alla. Tällä hetkellä meiltä on edustaja työttömyyskassan valtuuston varapaikalla.

Kamppailut verottajan kanssa

Asia, jota ei voi sivuuttaa osastomme historiassa, on tietysti taistelu komennusmiesten oikeudenmukaisen verokohtelun puolesta. Se on ollut pitkä, epätasainen ja epäreilu ottelu verottajaa, verohallintoa, kulloisia hallituksia ja joskus omaa liittoakin vastaan. Muistan olleeni ensimmäisen kerran lakossa kyseisen asian tiimoilta kesällä 1976 Mertaniemen voimalaitostyömaalla Lappeenrannassa. Seuraava koitos oli 1988, kun alkoi

kuulua huhuja uudesta verolaista ja sen myötä alkavasta päivärahajen täysimääräisestä verollepanosta. Puhuttiin niin sanotusta Z-mallista. Komennusmiehet aktivoituivat varsin nopeasti kautta maan ja toimintapäiviä riitti useiden viikkojen ajalle. Liikehdintä oli maanlaajuista ja käsitti useita ammattiosastoja jopa yli liittorajojen. Silloinen 254:n toimikunta oli toiminnan keskiössä. Ja tietysti sitä kautta myös syytettyjen penkillä.

Tuon aikakauden teollisuuspatruunojen patruuna, Kymmene Oy:n pääjohtaja Casimir Ehrnrooth toimitti marraskuun alkupuolella asiaa koskevan, tulikiven katkuksen kirjeen maan hallitukselle, työmarkkinajärjestöille ja lehdistölle. Siinä kirjeessä ei paljon komennusmiesten päätä silitelty. Ehrnrooth vaati kovia toimia lakkojen lopettamiseksi ja esitti yhtenä painostuskeinona tulopoliittisten sopimusten boikottia.

Asia, jota ei voi sivuuttaa osastomme historiassa, on tietysti taistelu komennusmiesten oikeudenmukaisen verokohtelun puolesta. Se on ollut pitkä, epätasainen ja epäreilu ottelu verottajaa, verohallintoa, kulloisia hallituksia ja joskus omaa liittoakin vastaan.

Hallitus käsitteli komennusmiesten lakkoja 10.11. mutta totesi, ettei niihin puututtaisi. Työtuomioistuinten päätös tuli 25.11. ja siinä lakot todettiin laillisiksi. Kiista ratkesi marraskuun lopussa, kun verolait hyväksyttiin eduskunnassa ja hallitus peräännytti osittain niistä aikomuksista, mitä sillä oli alunperin ollut. Päiväraha säilyi 100 markkaan saakka verottomana ja ylimenevä osa oli verotettavaa osuutta. Hallitus sai lakinsa läpi vain yksivuotisena, ja vuoden 1990 alusta päiväraha oli taas kokonaan verotonta. Kiista päättyi siis lopulta komennusmiesten voittoon. Taistelu oli laaja ja joidenkin arvioiden mukaan Suomessa oli syksyllä 1988 lakossa

parhaimmillaan 10 000 komennusmiestä. Tarkkoja lukuja ei ole käytettävissä, mutta puhutaan kuitenkin useista tuhansista.

Seuraava mitteli verottajan kanssa oli edessä keväällä 2006. Silloin sytykkeenä olivat komennusmiehille osoitetut valtavat, jopa tuhansien eurojen jälkiverot ja rangaistusseuraamukset. Alussa tulilinjalla olivat myös päivärahoja maksaneet yritykset, mutta lopulta korkein hallinto-oikeus vapautti ne erityiseen luottamuksensuojaan perustuen. Työntekijöihin asti tätä armeliaisuutta ei enää riittänyt. Tuntuu siltä, että tämän työnantajiin kohdentuneen armahduspäätöksen jälkeen komennusmiehiä hyykkytettiin senkin edestä. Erityisesti Lounais-Suomen verottaja oli asiassa aktiivinen.

Keppihevosenä verottajalla oli varsinaisen työpaikan määrittelyn tulkinta. Käytännössä se olisi ollut likimain jokaisen komennusmiehen omassa selkärepuksa, ja niiltä osin jatkuva päivärahojen verotusoikeus päällä. Muutaman päivän työnseisaukset alkoivat maaliskuun lopussa yhtä aikaa sekä Porvoon jalostamolla että telakoilla. Myös pienempiä työpaikkoja oli mukana. Ja jälleen koottiin hallituksen, verottajan sekä liiton taholta työryhmää ja työryhmän varjo-työryhmää.

Ensimmäinen komennusmiestyöryhmä aloitti työnsä kesäkuussa 2006. Siihen ei kutsuttu yhtään komennusmiesten edustajaa ja tämä suivaannutti kenttää erittäin suuresti. Kevättalvella alkaneet työnseisaukset asennustyömailla ja telakoilla jatkuivat.

Tämä ensimmäinen komennusmiestyöryhmä luovutti mietintönsä Eero Heinäluoman johtamalle valtiovarainministeriölle 20.12.2006. Verotusta koskevien yleisten ratkaisuehdotusten lisäksi työryhmä esitti komennusmiehille määrättyjen kohtuuttomien jälkiverojen huoventamista, perustuen samaan luottamuksensuojaan, jolla työnantajat oli vapautettu omista maksuistaan.

Työryhmän työn lopputulema olisi saattanut olla aivan kohtuullinen komennusmiesten kannalta, mutta se ei koskaan toteutunut. Huhtikuussa 2007

Komennusmiesten työnantajat

Ammattiosaston alkuaikoina jäsenet työskentelivät vielä vain muutamassa yrityksessä. Esimerkiksi vuonna 1972 jäsenmaksuja tilitettiin kuudesta yrityksestä. Myöhemmin vuosina jäsenien työnantajayritysten määrä kasvoi räjähdysmäisesti, työnantajat laskettiin tuolloin jo kymmenissä ja parhaimmillaan osaston jäseniä työskenteli yli sadassa eri yrityksessä.

Tällä hetkellä työnantajayrityksiä on kuutisenkymmentä. Viisi suurinta jäsenien työllistäjää ovat nyt Caverion Industria Oy, Recion Oy, Viafin Process Piping Oy, Bilfinger Industrial Services ja Mahro Oy.

tuli uudet eduskuntavaalit, ja jostain syystä veroasiaa ei viety enää eteenpäin Heinäluoman ministerikauden aikana. Asia näytti hautautuvan eduskunnan arkistoihin, mutta se ei hautautunut komennusmiesten mielistä. Pientä muistutusta annettiin aina silloin tällöin vuoden 2007 kuluessa.

Valtiovarainministeriksi oli vaihtunut Jyrki Katainen ja hän asetti 17.3.2008 asiaa selvittämään uuden työryhmän, jonka kokoonpanossa olin itsekkin mukana. Se lähti toimeksiantonsa mukaisesti tekemään uusiksi edellisen työryhmän mietintöä ja luovutti lopputuloksen valtiovarainministeriölle 5.6.2008. Eduskunta hyväksyi sen pohjalta asiaa koskevan verolain muutoksen vuoden 2008 lopussa.

Komennusmiesten kannalta siitä tuli erittäin huono laki. Sillä alleviivattiin se eriarvoistava menettelytapa, jolla komennusmiehiä oli kormyytetty verottajan taholta jo vuosikymmenet. Eri säännöt ja eri ehdot päivärahojen verottomuudelle kuin muille työmatkojensa vuoksi päivärahoihin oikeutetuille kansalaisille. Itse jäin erimieliseksi työryhmän sisällä enkä allekirjoittanut, painostuksesta huolimatta, kyseistä mietintöä. Jos kiinnostusta riittää, niin verolaista voi tarkistaa, miten kyseinen laki kohtelee komennusmiehiä muihin kansalaisiin verrattuna.

Jäsenlehti

Ammattiosasto 254:n ensimmäinen jäsenlehti Jyty julkaistiin lokakuussa 1975. Jyty oli A4-kokoinen, noin 30-sivuinen monistamalla tehty lehti. Vuonna 1978 jäsenlehden nimi muutettiin Jytystä Metalliksi, ja vuonna 1997 jäsenlehti sai nykyisen nimensä Komennusmies.

Tässä ja nyt

Komennusmiesten kaksi vuosikymmentä -historiikin loppusanoissa todetaan seuraavasti:

"Uhkana vain on, että saavutukset ollaan vaarassa menettää, kun työlle ei ole ollut helppo löytää jatkajia. Koko 80-luvun osallistuminen ammattiosaston toimintaan on ollut laskussa, mitattiin sitä sitten kokouksiin osallistumisella tai edes vaaleissa äänestämällä. Kuitenkin samaan aikaan osastossa toimii edelleen aktiivisesti jäseniä, jotka ovat olleet mukana aivan ensimmäisistä vuosista lähtien. Tärkeää olisi löytää seuraavalle kahdeksälle vuodelle yhtiä asialle omistautuneita ihmisiä, jottei heidän aloittamansa arvokas työ jää kesken."

Nuo uhkakuvat eivät ole kadonneet minnekään, vaikka osaston toiminta on jatkunut jo kolme vuosikymmentä noiden historiikin loppusanojen jälkeen. Ne vuodet ovat olleet aktiivisia vuosia huolimatta jäsenmäärän hiipumisesta sekä taloudellisen liikkumavaran jatkuvasta kapenemisesta.

Viiden vuosikymmenen aikana toiminnassa on ollut kaiken kaikkiaan mukana valtava määrä ihmisiä ja jokaisen panos on ollut tarpeen tälle osastolle sekä komennusmiesten asialle.

Myöskään toinen edellä mainittu asia, eli osastomme alkuaikojen pioneerien tekemän työn arvo ei ole kadonnut minnekään. Lisäksi meillä on vieläkin mukana toiminnassa näitä osaston alkuvuosien aktiiveja. Se on kunnioitettavaa sitoutumista ja hatunnoston arvoinen suoritus. Viiden vuosikymmenen aikana toiminnassa on ollut kaiken kaikkiaan mukana valtava määrä ihmisiä ja jokaisen panos on ollut tarpeen tälle osastolle sekä komennusmiesten asialle.

Kuten jo aiemmin tuli mainittua, ovat järjestäytyneet komennusmiehet olleet melko pieni ryhmä ammattiliitoissa. Lisäksi olemme tällä hetkellä ainoa komennusmiesten asialle profiloitunut osasto Teollisuusliitossa. Ehkä, ja todennäköisesti, koko SAK:laisessa liittoperheessä. Pienen koon ei pidä antaa kuitenkaan hämätä. Olemme olleet koko olemassaolomme ajan kokoamme suurempia kun mietitään edustuksia liiton hallinnossa ja osaston tunnettavuutta sekä suhteita aina liiton ylimpään johtoon asti.

Hitaalla puurtamisella 254 on saanut vietyä läpi komennusmiesten asiaa sekä työehtosopimuksissa että lainsäädännössä. Osan yksin, osan muiden ammattiosastojen kanssa yhdessä toimien. Niiden onnistumisten takana on valtava määrä työtä. Kokouksia, työryhmiä, julkilausu-

Onnistumisten takana on valtava määrä työtä. Kokouksia, työryhmiä, julkilausumia, kirjoja päättäjille sekä vierailuja heidän luonaan. Ajettuja kilometrejä sekä asialle uhrattua vapaa-aikaa. Se työ on vain ollut pakko tehdä. Kukaan ei tule kysymään, haluatteko te jotakin.

mia, kirjoja päättäjille sekä vierailuja heidän luonaan. Ajettuja kilometrejä sekä asialle uhrattua vapaa-aikaa. Se työ on vain ollut pakko tehdä. Kukaan ei tule kysymään, haluatteko te jotakin. Se paikka ja tila työmarkkinakentällä on ollut itse raivattava ja itse vietyä viesti perille. Vaikka sitten lakkojen kautta, jos muu ei ole auttanut.

Ammattiosastona ollaan oltu myös hieman enemmän napit vastakkain tiettyjen aktoriteettien kanssa kuin moni muu osasto, mutta isona apuna linjan pitämisessä on ollut komennusmiesten yhteisöllisyys ja oma identiteetti. Valitettavasti sekin alkaa murentua työmarkkinakentän pirstoutuessa yhä pienempiin toimijoihin sekä komennustyön hektisyyteen. Lisäksi komennusmiesten joukossa pyörivät, ammattiliittoon kuulumattomat oman elämänsä sankarit hajottavat suurella vaivalla rakennettua arvopohjaa.

Se, että olemme saaneet osaston jo puolen vuosisadan ikään, olkoon yksi kunnianosoitus niille rohkeille ja ennakkoluulottomille tovereille, jotka lähtivät aikanaan viemään komennusmiesten asiaa eteenpäin omana ammattiosastona.

Se, että olemme saaneet osaston jo puolen vuosisadan ikään, olkoon yksi kunnianosoitus niille rohkeille ja ennakkoluulottomille tovereille, jotka lähtivät aikanaan viemään komennusmiesten asiaa eteenpäin omana ammattiosastona. Olemme suurissa haasteissa toiminnan jatkumisen suhteen. Suuremmissa kuin koskaan, kuten koko ammattiyhdistysliike näinä aikoina. Uusista jäsenistä ja aktiiveista on pulaa, mutta toivotaan kuitenkin, että joku luo ja kirjoittaa uutta historiaa vielä pitkälle tulevaisuuteen sekä tämän ammattiosaston että koko ammattiyhdistysliikkeen osalta. Se vaatii edelleen sitä samaa sitoutumista, itsensä likoon laittamista sekä reagoitua ongelmiin ja uhkakuviin, minkä osastomme perustajat aloittivat puoli vuosisataa sitten.

Tekstin alkuosassa on hyödynnetty osaltaan Tuula Hännisen tekemää, Komennusmiesten kaksi vuosikymmentä -historiikkaa. Hännisen teos käsittelee osastomme toimintavuotia 1971-1991. Oma muistijälkeni 254:n toiminnasta ulottuu puolestaan 90-luvulta tähän päivään. -JK

Iloista juhlaväkeä iltapäivätauolla Murikan aulassa. Kuva: Marjo Nurmi

Ammattiosaston 50-vuotisjuhla Murikka-opistolla 17.-18.9.2022

Parempi myöhään kuin ei ollenkaan. Niin voisi kai hyvällä syyllä sanoa osaston merkkipäivän juhlinnasta. Koronan vuoksi jo pitkällä olleet tapahtuman valmistelut keskeytettiin kesällä 2021 ja siirrettiin vuodella eteenpäin. Kahden metrin turvavälit ja maskit naamalla tuskin olisivat siivittäneet tuolloin kovinkaan kaksiseen juhlatunnelmaan. Viime syksynä tilanne oli jo ihan toinen, kuten alla olevat kuvat osaltaan kertovat.

Tapahtuma aloitettiin lauantaina lounaalla. Sen perään puolilta-päivin ohjelmassa oli kolmituntinen Komennusmiesten taival -kurssi. Siinä eri työpajoissa luotiin katsaus menneisiin vuosikymmeniin ja selviteltiin reppureiden omakohtaisia kokemuksia komennustyöstä ja sen muutoksista. Kouluttajana meitä avusti Murikan puolesta karismaattinen Marjo Nurmi. Lämpimät kiitokset Marjolle avusta kurssiohjelman suunnittelussa!

KURSSI: KOMENNUSMIESTEN TAIVAL – 50 VUOTTA TYÖN MUUTOKSEN NÄYTTÄMÖNÄ

Työpajoissa apuna käytettiin Murikassa esillä ollutta Miehen työ -valokuvanäyttelyä sekä ammattiosaston kuvia, joita Risto Lakanen ja Päivi Jankkari olivat seuloneet näytille ammattiosaston arkistoista. Myös osallistujat toivat paikalle omia valokuviaan työuransa varrelta. Kuvat sisälsivät tuttuja naamoja, tuttuja työmaita ja keskustelua riitti. Iltapäivän aikana oli esillä merkittävä siivu suomalaisen komennustyön historiaa.

Päivä oli kaunis kuin syyskuinen lauantai vain voi olla, joten ulkoilma aktiviteettiakin pystyttiin harjoittamaan Murikan upeissa maisemissa. Porukka oli jaettu kolmeen ryhmään ja jokainen kävi vuorollaan kiertämässä frisbeegolf-radan. Korien luona, kun kiekot oltiin saatu häkkiin, pohdittiin komennustyön luonnetta ja sitä, miten kukin sen koki. Mukana oli myös komennusmiesten vaimoja. Oli hienoa kuulla, miten he järjestivät perheen arjen silloin kun mies oli työn vuoksi reissussa.

Lopuksi palattiin Murikan auditorioon tekemään yhteenvedot työpajojen annista. Samalla Juha Kapiainen julisti frisbeegolf-kisan voittajan. Parhaan tuloksen radalla teki Jarkko Kärkkäinen.

RANTASAUNAT LÄMPIMÄNÄ

Kun iltapäiväkahvit oli juotu, suunnattiin Murikan rantasaunoille. Rohkeimmat kävivät tietysti myös Näsijärvessä uimassa.

Kuvassa kovien löylyjen jälkeistä nestetasapainon säätöä.

Marjo Nurmi kertomassa Miehen työ -näyttelystä.

Juha Kapiainen: "Ja frisbeegolf-kisan voittaja on..."

Ennen päivällistä kokoonnuttiin Murikka-opiston aulaan, jossa toivotettiin paikallaolijat tervetulleeksi osaston juhlaan. Nostettiin lasit kuohuvaa osaston sekä komennusmiesten kunniaksi. Tämän jälkeen iltajuhlaan saapunut Teollisuusliiton varapuheenjohtaja Turja Lehtonen otti selväsanaiseen tapaansa joukon komentoonsa ja johdatti meidät maisemaravintolaan nauttimaan päivällisen.

PÄIVÄLLINEN MAISEMARAVINTOLASSA

Jonotusta juhlakakun kimppuun.

Komennustyön vuosikymmenet kohtaavat.
Niko Parkkinen ja Mauno Kerman.
Ikäeroa 57 vuotta.

ILTAJUHLA MUTTERI-KLUBILLA

Kello 20 aikaan hyväntuulinen juhlaväki siirtyi ruokasalista opiston alakerrassa sijaitsevalle Mutteri-klubille, missä hauskanpitoa riitti vähintäänkin puolille öin asti. Illan virallinen osuus: puheita, onnitteluita, kiitoksia ja huomionosoituksia. Tässä joitakin.

Teollisuusliiton varapuheenjohtaja Turja Lehtonen toi liiton tervehdyksen sekä onnittelut 50 vuotta täyttäneelle komennusmiesten ammattiosastolle. Vastaanottajana ammattiosasto puheenjohtaja Mika Taskinen.

Uutta ja vanhaa vauhtipyörää. Puheenjohtajana 10 vuotta toiminut Jarmo Kohonen huomioitiin osaston kunniajäsenyydellä. Huomionosoitus on ensimmäinen laatuaan. Kunniakirjaa luovuttamassa osaston sihteeri Juha Kapiainen ja puheenjohtaja Mika Taskinen.

Risto Lakanen on vuosikymmenten varrella ehtinyt olla lukuisissa eri tehtävissä ammattiosastossa, aina puheenjohtajasta sihteerin ja jäsenlehden päätoimittajasta yleismies jantuseen. Tälläkin kertaa Risto oli lupautunut hoitamaan muun muassa 50v-tapahtuman valokuvauksia. Iltajuhlassa tämä 254:n toiminnassa vuosikymmeniä vaikuttanut työmyyrä ja ikiliikkuja kutsuttiin kameran takaa itse estradille. Risto Lakasta muistettiin ammattiosaston kunniakirjalla. Kunniakirjan luovutti osaston taloudenhoitaja ja varapuheenjohtaja Pasi Vahtermo.

Irwin (Joni Leponiemi)

Po-po-po poing poing...

Kun illanvietto oli parhaimmillaan, Po-po-po poing poing... Mutteri-klubille pomppi kitaransa kanssa ilmi elävä Irwin Goodman. Hänen kolmevarttisen shownsa aikana pyörähdettiin Lievestuoreen kautta St Pauli & Reeperbahnille ja takaisin. Kuultiin muistelua ystävydestä ja yhteistyöstä Vexi Salmen kanssa, käytiin Ryysyrannassa ja haukuttiin valtiovalta tavalla, jonka vain Irwin osaa. Ja kun hän oikein vakuuttamalla vakuutti, ettei tippa tapa, niin uskaltauduttiin käymään jopa baaritiskillä.

Siitä ei ole täyttä varmuutta elääkö Elvis, mutta Irwin ainakin elää. Nähtiin hänet ihan omin silmin.

Sunnuntaina olikin sitten jäljellä enää aamiainen ja kotiinlähtö. "Mukavaa oli tavata vanhoja tuttuja..." ym. toivotuksia kuului paljon, ennen kuin Murikan käytävät hiljenivät sunnuntai-iltapäivään.

Meitä oli juhlassa mukana kaikkiaan 41 henkilöä sekä Marjo Nurmi opiston puolesta. Kiitoksia kaikille teille. Teitte tapahtumasta ikimuistaisen.

AMMATTIOSASTO 254 LYHYESTI

Teollisuusliiton ammattiosasto 254 on perustettu syyskuussa 1971. Osasto perustettiin raskaan metallin alaisuuteen yhdistämään voimalaitoksissa, massa- ja paperitehtaissa sekä muissa teollisuuslaitoksissa kone- ja putkiasennuksissa työskenteleviä metallialan komennusmiehiä.

254

Matka-asentajien ongelmat poikkeavat selvästi muiden metalliteollisuudessa työskentelevien ongelmista. Edunvalvonnassa pyritäänkin kiinnittämään erityistä huomiota juuri sellaisiin ongelmiin, joita matka-asentajat erilaisilla komennuksillaan kohtaavat.

Osastoon kuuluu 590 jäsentä. Osaston jäsenet työskentelevät eri puolella Suomea. Työnantajia on tällä hetkellä noin 60. Osastolla on pääluottamusmiehiä 7, työsuojeluvaltuutettuja 2, luottamusmiehiä 1. Osastossa on jäseninä 8 naista. Opiskelijajäseniä on 11. (3/2023)

Osaston toiminnasta päättää hallitus, jossa on kuluvalle toimikaudella 2023 kahdeksan varsinaista jäsentä ja kahdeksan yleisvarajäsentä. Hallituksen valitsevat ammattiosaston jäsenet syyskokouksessaan. Seuraava syyskokous pidetään sunnuntaina 15.10.2023 klo 13 ammattiosaston toimiston kokoustilassa Helsingissä.

Osaston sääntömääräiset kokoukset, kuten vuosittain pidettävät kevät- ja syyskokous, ovat avoimia kokouksia kaikille ao. 254:n jäsenille. Kokouksista ilmoitetaan mm. ammattiosaston kotisivuilla www.komennusmiehet.fi.

Osaston puheenjohtaja toimikaudella 2023 on Mika Taskinen, **varapuheenjohtaja ja taloudenhoitaja** Pasi Vahtermo sekä **sihteeri** Juha Kapiainen. Hallituksen ja osaston toimiston yhteystiedot löydät sivulta 2.

TEOLLISUUSPUTKISTOT PrePipe

PREONE

Erikoismetallien hitsaus-, koneistus- sekä asennuspalvelut ammattitaidolla

Ammattiosasto 254:n komennusmiehille myönnettiin tunnustuspalkinto keväällä 2021. Tunnustus tuli aktiivisuudesta Teollisuusliiton ja Työväen Arkiston järjestämässä muistitietokeruussa.

Mikäs sen osuvampaa kuin juuri osaston 50-vuotisjuhlavuonna saada palkinto hankkeessa, jonka nimenä on "Yhteen hitsattu porukka".

Yhteen hitsattu porukka

Keväällä 2020 osaston puheenjohtaja Jarmo Kohonen oli kutsunut Työväen Arkistosta edustajan osaston kevätkokoukseen esittelemään komennusmiehille hanketta, jonka tavoitteena oli sen vuoden aikana kerätä yhteen Teollisuusliiton pitkäaikaisempien jäsenten muistitietoa. Keruun kohteena olivat etenkin kokemukset teollisesta työstä ja työelämän muutoksista viimeisen 50 vuoden ajalta.

Koronaepidemiasta huolimatta hanke toteutettiin onnistuneesti ja keruu tuotti Teollisuusliiton osastoissa erinomaisen tuloksen: yhteensä 51 kirjoitettua muistelmaa ja 130 haastattelua. Haastateltavat edustivat arviolta yli 65:tä Teollisuusliiton ammattiosastoa. Ammattiosasto 254:stä muistitietokeruuseen osallistui omaelämäkerrallisella

kirjoituksella Risto Lakanen ja haastatteluilla Pekka Miettinen, Jarmo Kohonen, Juha Kapiainen, Harri Kymäläinen, Oskari Kymäläinen ja Mika Taskinen.

Ansioituneimmat kirjoitukset ja aktiivisimmat Atyöporukat palkittiin liiton järjestämässä verkkotilaisuudessa vapun alla -21. Yksi palkinnon saaneista oli oma osastomme, ao. 254. Ammattiosasto sai 500 euron rahapalkinnon.

Kerätty aineisto on tallennettu Työväen muistitietotoimikunnan kokoelmiin Työväen Arkistoon avoimeen tutkimuskäyttöön. Keruu on merkittävä koko maan mittakaavassa, sillä vastaavaa teollisuustyön muutosta koskevaa muistitietoaineistoa ei ole tässä mitassa aiemmin kerätty.

"Helsingin seudun teollisuusasetajien ammattiosaston jäsenet osallistuivat erittäin aktiivisesti keruuseen. Haastatteluissa komennusmiehet kertovat reissumiesten arjesta ja työstä eri tehtäillä. Yhtenä kantavana teemana useammassa haastattelussa on myös oman osaston perustaminen, sen historia sekä jatkuva työ komennusmiesten aseman edistämiseksi."

- erikoistutkija Pete Pesonen Työväen Arkistosta palkitsemistilaisuudessa 29.4.2021

Matkamiehen muisteluja

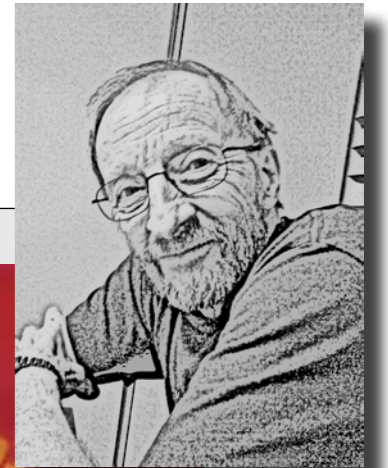
Tässä pieni ote ammattiosastomme monitoimimiehen ja pitkänlinjan aktiivin Risto Lakanen omaelämäkerrallisesta kirjoituksesta. Tässä vaiheessa kertomusta eletään 70-lukua.

**Tässä tarinoi:
Risto Lakanen**

"Olin useissa firmoissa aina työtilanteen mukaan. Silloin tehtiin usein paparitehtaissa juhannusremontteja, remontit kestivät viikosta kahteen. Olin Sunilan tehtaan juhannusremontissa, joka kesti viikon. Työtä oli paljon, työpäivät venyivät, ettei viikon aikana ehtinyt kämpille, vaan tehtaalla nukkuttiin pieniä pätkiä. Oli lämmin kesäpäivä, minä asuin Kotkan Musalossa teltassa. Olin väsynyt remontin jälkeen ja ajattelin nukkua ennen kuin lähden ajamaan kotiin. Yritin nukkua, mutta uneen pääseminen ei onnistunut, vaikka olin valvonut pitkään. Lähdin Kar-

hulaan, kävin Alkossa, ostin pullon koskenkorvaa. Palasin teltalle ja join puoli pulloa kossua, heräsin nukuttuani kaksikymmentäneljä tuntia. Vastaavia tapauksia oli muitakin. Sköldvikistä minut komennettiin kesken päivän Inkeröisiin, jossa oli kiire saada remontti valmiiksi ja hitsareista oli puute. Menin Inkeröisiin ja tein töitä yhtäjaksoisesti seuraavan päivän iltaan, ja lähdin ajamaan Helsinkiin. Heräsin autossa, kun rekka näytti tulevan takaperin suoraan päälle. Onneksi sain pysäytetyksi auton ennen törmäystä. Tilanteesta säikähtyneenä ajojen Porvoon parkkipaikalle, jossa nukuin muutaman tunnin."

Alla Riston akryylimaalaukset, joka on mahdollisesti saanut inspiraationsa ao 254:n ay-tovereista. Osaston jäsenten harrastuksista lisää sivulla 36.

Reppuseminaari täyttää
tänä syksynä 50 vuotta!

REPPUSEMINAARIT reissumiehen korkeakoulu

Reppuseminaari, komennusmiesten kurssi, matka-asentajien ajankohtaispäivät, hyvällä lapsella on ollut monta nimeä mutta tavoite aina sama. Tuoda komennusmiesten ammatikunnan keskeiset asiat, ajatukset ja tekijät yhteisen pöydän ääreen. Kuulla eri alojen asiantuntijoita, käydä keskustelua sekä saada komennusmiesten ääni myös heidän kultavakseen.

Perinteisesti reppuseminaarissa päivät on täynnä asiaa ja eri asiantuntijoiden luentoja. Vapaa-ajalla ja illalla päivän kurssin jälkeen saunalla parannetaan maailmaa kurssitoverien kesken.

Idea tällaisen vuosittain kokoontuvan foorumin perustamisesta syntyi hyvin varhaisessa vaiheessa osastomme perustamisen jälkeen 1972. Asiasta käytiin vuoden verran neuvotteluja liiton kanssa, ja ensimmäinen ”reppuseminaari” järjestettiin syksyllä 1973.

”Aika tehokkaalla tavalla käytettiin seminaareja hyväksi. Tällainen oli kaavio: ensin virkamiehet seminaarissa opetti meille, mitkä on asetukset ja miten asiat ovat. Sitten me katsottiin, että missä asioissa siellä oli epäkohtia ja niitä vaadittiin kuntoon. Pistettiin lähetystö pystyyn ja mentiin takaisin virkamiesten luo vaatimaan asioita.” (Komennusmiesten kaksi vuosikymmentä -historiikki)

Perinne on jatkunut 70-luvun alusta aina näihin päiviin asti. Ei tosin enää juurikaan lähetystöjen muodossa vaan koulutus- ja informaatiokärki edellä. Seminaarit ovat käsitelleet muun muassa verotusta, työturvallisuutta, harmaan talouden torjuntaa ja suurten seisokkien sekä projektien käytäntöjä. Komennusmiesten arkea.

Aluksi tapahtuma järjestettiin kerran vuodessa ja lähinnä viikonloppuisin. Nykyisin parin vuoden vä-

lein ja pidempänä, useamman päivän kurssina liiton Murikka-opistolla.

2010-luvun loppua kohti mentäessä seminaari ei ollut enää alkuaikojen tasolla ja samoin komennusmiesten oma kiinnostus tapahtumaa kohtaan alkoi hiipua. Vuodesta 2011 lähtien reppuseminaari sai uutta buustia, kun liiton Helsinki-Uusimaan aluetoimitsija Ari Kolehmainen otti asian hoitoonsa. Hän alkoi valmistella ohjelmaa sekä kerätä alustajia kurssille. Ammattiosasto 254 on ollut myös mukana ohjelmarakentelussa. Kolehmaisen myötä kurssien taso nousi taas erinomaiseksi ja ohjelma monipuolistui sekä aiheitten että niistä kertomaan saapuneiden asiantuntijavieraiden osalta.

Vuoden 2019 reppuseminaari, tai Matka-asentajien ajankohtaispäivät, kuten sitä nykyisin kutsutaan, keräsi hyvän osanoton, mutta sen jälkeen on ollut ongelmia. Koronapandemia pakotti perumaan 2019 tapahtuman ja keväälle 2022 valmisteltu kurssi peruuntui puolestaan vähäisen osanottajamäärän vuoksi. Toivotaan, että tämä notkahdus olisi vain väliaikainen ilmiö ja tapahtumalla olisi tulevaisuutta tästä eteenkin päin.

Recion on Euroopan johtava teollisuuden ja voimalaitosten putkistojen valmistaja. Täyden palvelun toimitusketjumme sekä lisäarvoa tuottava asiantuntemuksemme ovat teidän käytettävissänne niin teknisesti haastavissa kohteissa kuin vaativammissa ympäristöissä.

Korkeapaineputkistot

- Energiäteollisuus
- Voimalaitoshuolto
- Ydinvoima
- Prosessiteollisuus

NO PROJECT TOO BOLD

RECIION

Recion Oy
Konalantie 47 C | Helsinki | Finland
recion.com

Reppuseminaarit ovat vuosikymmenen ajan olleet erittäin onnistuneita. Iso kiitos siitä kuuluu liiton aluetoimitsija Ari Kolehmaiselle, joka on ollut laadukkaiden kurssiohjelmien takana.

Haasteita on kuitenkin edessä eikä vähiten sen vuoksi, että tapahtuman nykyinen primus motor Kolehmainen siirtyy pikku hiljaa sivuun liiton hommista, oloneuvoksen kiireisiin. On aika kiittää ammattiosasto 254:n puolesta Aria yli vuosikymmenen mittaisesta yhteistyöstä reppuseminaarien järjestelyissä. Seuraajalle jää tässä kohtaa kohtuullisen suuret turvasaappaat täytettäväksi, jos sellainen henkilö edes löytyy.

Eikä se ole edes sillä hyvä, saadaanko liitosta koollekutsuja tälle ammattiryhmälle. Komennusmiesten oman aktiivisuuden on piristytävä aika roimasti, jotta tämä meille tärkeä, ja ainoa, tapahtuma säilyisi liiton ohjelmassa jatkossakin. Yksi raadollinen syy siihen, miksi osanotto jää väkisin ohueksi, on aktiivien eläköityminen.

Teollisuusliiton suuntaan voi puolestaan heittää esityksen siitä, että jatkossa hanketta vietäisiin osanottaja- sekä ammattiosastorakenteeltaan valtakunnallisena tapahtumana, kuten komennustyö jo itsessään on. Sillä turvataisiin tämän tärkeän foorumin jatkuvuutta. Ei laiteta vielä reppua naukaan.

” *Komennustyön luonne itsessään on sellaista, että se sisältää oletusarvoisesti epävarmuutta. Harvoin voi olla etukäteen varma siitä, mikä kohteessa odottaa. Siinä on myös ehkä sen kiehtovuus. Viihtyäkseen alalla on osattava sopeutua yllättäviin tilanteisiin. Sellaiset ammattilaiset, jotka pärjäävät yllätyksiä täynnä olevassa komennustyössä, pärjäävät myös muuttuvassa maailmassa.*

MAAILMA JA KOMENNUSMIESTEN ELÄMÄ MUUTTUU

Risto Lakanen soitti. Olimme taannoin tekemisissä järjestäessäni kirjoituskilpailua koskien komennusmiesten ja heidän läheistensä elämää. Risto esitti kysymyksen. Kirjoittaisinko ammattiosaston juhlaulkaisuun yrittäjän näkökulmasta, miten komennusmiesten elämä on aikojen saatossa muuttunut. Lupasin kirjoittaa.

Jari Vesanen, toimitusjohtaja, BP Asennus Oy

Itselläni tulee ensi syksynä 14 vuotta täyteen yrittäjänä komennusmiesten parissa. Ei kovin pitkä ajanjakso, mutta paljon on muuttunut sinäkin aikana. Jossain vaiheessa tuon 14 vuoden aikana olen kuitenkin ymmärtänyt, että kokemukseni komennusmiehistä on paljon varhaisemmalta ajalta, vaikka en ollut asiaa juurikaan miettinyt.

Pienen pojan kokemus oli ollut vain, että isä on paljon poissa kotoa. Se ei ollut tuntunut hyvältä. Isäni kuoli, kun olin 15-vuotias. En muista kuulleen häneltä mitään komennustyöhön liittyvää. Tai muistan sentään sen, että Kaskisiin mentiin sellutehdasta rakentamaan. Komennustyön luonteeseen kuuluu se, että ollaan poissa kotoa. Teknologian kehitys on onneksemme tuonut uusia ja edullisia yhteydenpitovälineitä. Videopuhelut ovat jo arkipäivää.

Ilmeisimmät muutokset 70-lukuun verrattuna liittyvät työturvallisuuteen ja komennus-asumiseen. Vielä 40 vuotta sitten ei tainnut olla harvinaista, että huoltoseisakkeihin komennetut ulkopaikkakuntalaiset saatettiin majoittaa koulujen liikuntasalien yhteismajoitukseen. Tästä on tultu paljon parempaan suuntaan jo ennen korona-aikaakin. On ymmärretty, että kunnon lepo vaatii yksityisyyttä ja levännyt työntekijä tekee työnsä paremmin. Koronaan liittyvät varotoimet lisäsivät asumisväljyyttä entisestään.

Työturvallisuuskoulutusten määrä on kasvanut ja muoto muuttunut. Kymmenen vuotta sitten hitsaajilta ja asentajilta vaadittiin työmaalle pääsyyn tulityö- ja työturvallisuuskortti. Ennen remontin alkua porukat koottiin työmaalla yhteiseen työmaa-

kohtaiseen turvallisuusperehdytykseen. Nykyään ennen työmaalle menoa on useinkin suoritettava useita koulutuksia ja perehdytyksiä internetissä. Tämä on trendi. Lisäävätkö nettikoulutukset sitten työturvallisuutta on sekin kysymys, johon näyttäisi olevan eri näkökantoja.

Omalla kohdallamme **komennuskohteet** olivat vielä 14 vuotta sitten pääosin paperitehtaita ja voimalaitoksia ja niissä erityisesti paineenalaiset putkistot. Ne jakaantuivat lukumääräisesti lähes tasan. Nyt paperitehtaita tehtävä työ on lähes hävinnyt. Sellu- tai modernimmin biotuotetehtaissa on onneksi löytynyt korvaavaa työtä.

Juhannus- ja jouluseisakit ovat historiaa. Huolto-työt pyritään suunnittelemaan entistä tiiviimmiksi. Viime vuosina on yleistynyt trendi, että työmaa ei kestä täyttä viikkoakaan. Vuoden työkertymä saattaa muodostua entistäkin pienemmistä päätöksistä. Toisaalta työajan seuranta on muuttunut. Aiemmin oli seurattava tarkkaan vuotuisen ylityötuntimäärän kehittymistä. Siitä on siirrytty vuotuisen työajan seurantaan, mikä helpottaa sesonkiluonteisen alan toimintaa ja nostaa myös työntekijöiden keskituntiansioita.

Vielä kymmenen vuotta sitten komennukset Suomesta Ruotsiin olivat yleisiä. Niiden määrä vaikuttaa vähentyneen radikaalisti. Suomesta lähetettynä viikon huoltoseisakkeihin liittyvät matka- ja matka-ajan kustannukset ovat ilmeisesti ruotsalaisten tilaajien kannalta nousseet kovin korkeiksi. Vaikuttaa myös siltä, että Baltiasta on saatavilla Ruotsiin osaavaa työvoimaa ruotsalaisilla työehdoilla, joissa päivärahat ja matkakorvaukset ovat huomattavasti pienemmät kuin suomalaiset.

Ja toki Baltiasta tullaan myös suomalaisille työmaille. Ja tullaan toki paljon kauempaakin. Euroopan Unionin sisällä valtioiden rajat ylittävän komennustyön tekeminen oli jossain vaiheessa kovin helppoa. Ehkä liiankin helppoa. Viikoittain saan itsekin sähköpostiini tarjouksia hitsaajista veloituksella 16,25 eur/h. Ei tarvitse olla kummoinenkaan matemaatikko ymmärtääkseen, että ihan kaikki suomalaiset säädökset ja vaatimukset eivät tuossa kuviossa täyty.

Juuri nyt on kuitenkin havaittavissa myös muutosta toiseen suuntaan. Tietyltä kannalta katsottuna

ulkomaankomennusten hankaloitumista. Jotkut saattavat muistaa sellaisenkin ajan, jolloin ulkomaankomennuksilta unohtuivat verot maksamatta kohdemaahan, kun Suomessa täyttyi 6 kuukauden sääntö. Tämä ei juurikaan ole ollut mahdollista pitkään aikaan. Sen verran hyvät muistilätkkeet löytyvät nykyään lähes kaikkien kohdemaiden viranomaisilta. Vuoden 2021 alussa Ruotsin verotaja otti vieläkin tiukemman kannan. Tuloverot on maksettava Ruotsiin jo 16 päivän komennuksesta.

Ilahduttavasti kuitenkin Suomestakin matkustetaan vielä kauaskin. Tietyissä kohteissa vaadittava erityisosaaminen näyttää olevan sen verran harvinaista, että Siperian arojen ja Etelä-Afrikan savannien kyljessä olevat asiakkaat ovat sitä mieltä, että ammattimiehet kannattaa lennättää jopa Suomesta asti. Myös asennusvalvontaa tehdään suomalaisin voimin edelleen lähes kaikkialla maailmassa.

Entä tulevaisuus? Me työskentelemme putkistojen parissa. Ilmastonmuutoksen hidastamiseen liittyvät toimet vähentävät vääjäämättä polttamiseen perustuvaa energian tuotantoa. Kattilalaitosten lukumäärä ilmeisesti pienenee. Erilaiset energiatehokkuuden parantamiseen liittyvät päivitysprojektit luultavasti kuitenkin takaavat töitä paineenalaisten putkien parissa vielä vähintään pari vuosikymmeneksi.

Lähiajan muutokset suomalaisessa työelämässä ovat omalla alallamme työehtosopimusten neuvotteluosapuoliin liittyviä. Omalta näkökannaltani nykyinen järjestelmä on ollut varsin toimiva. Suurimmat väännöt on hoidettu keskusjärjestöissä ja niihin liittyvät riidat eivät ole päässeet pilaamaan yrityksen ilmapiiriä. Silti asioista on yleensä voitu sopia paikallisesti yrityksen sisälläkin, kun siihen tarvetta on ollut.

Komennustyön luonne itsessään on sellaista, että se sisältää oletusarvoisesti epävarmuutta. Harvoin voi olla etukäteen varma siitä, mikä kohteessa odottaa. Siinä on myös ehkä sen kiehtovuus. Viihtyäkseen alalla on osattava sopeutua yllättäviin tilanteisiin. Sellaiset ammattilaiset, jotka pärjäävät yllätyksiä täynnä olevassa komennustyössä, pärjäävät myös muuttuvassa maailmassa.

Kirjoitus on keväältä 2021

PrePipen toimitilassa Lappeenrannan Kaakkoiskaarella meidät ottaa vastaan projektipäällikkö Miika Airaksinen. Yhtiön toimialaa ovat teollisuusputkistot, säiliöt sekä laiteasennukset. Perustamisvuosi on 2006. Viisitoista toiminnan täyteistä vuotta tuli täyteen syksyllä 2021.

Yritysesittelyssä PrePipe Oy

Teksti ja kuvat: Jarmo Kohonen / Juha Kapiainen

Miika Airaksiselle itselleen työuraa teollisuusputkistojen ja säiliöiden parissa on kertynyt reilut kaksikymmentä vuotta. Vaikka niin ei pitänyt välttämättä käydä. Hän muisteleee aikaa, jolloin lähti nuorena miehenä teollisuusputkifirma Kalmerin varastotöistä opiskelemaan, ja kertoo ajatelleensa tuolloin, että putket saavat minun osaltani nyt riittää. Mutta tässä sitä taas ollaan, toteaa Miika ja virnistää päälle. Ennen PrePipelle siirtymistään hän on ollut myös teollisuuden kunnossapitotöiden parissa, joten prosessit ja teollisuuslaitokset ovat tuttua ympäristöä myös sitä kautta.

PrePipe Group

Nykymuotoisen PrePipen kohdalla on syytä puhua PrePipe Groupista. Se muodostui, kun PrePipe Oy osti vuonna 2012 niin ikään lappeenrantalaisen, säiliörakentamiseen erikoistuneen Jopeco Oy:n. Viimeisin muutos yritysraenteessa tapahtui vuonna 2019, kun PrePipen rinnalle syntyi Oulusta käsin toimiva Pre One Oy.

Airaksinen kuvailee Groupin maantieteellisiä toimintaluonteita pääpiirteissään sellaisiksi, että Lappeenranta hoitaa projekteja pohjoisen suuntaan Äänekoskelle asti. Pre Onella puolestaan samainen Äänekoski on eteläisin ja Kittilä pohjoisin työmaakohde tällä hetkellä. Lappeenrannan yksikkö on selkeästi Groupin suurempi osapuoli, henkilöstömäärän ollessa kuudenkymmenen paikkeilla. Oulussa noin kymmenkunta. Lisäksi kummatkin yksiköt käyttävät tilanteen niin vaatiessa myös alihankintaa apuna.

Nykyistä ja tulevaa

PrePipen keskeisintä toimialuetta ovat Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson teollisuuslaitokset, mutta myös ulkomaille suuntautuvia projekteja tehdään sekä esivalmistuksen että asennuksen suhteen. Hiljakkoin tuli päätökseen muun

muassa iso projekti Uruguayssa. Projektin esivalmistet tehtiin Lappeenrannassa, ja asennustyössä paikan päällä työskenteli joukko PrePipen tšekäläisiä asentajia sekä hitsaajia. Tällä hetkellä käynnissä olevista isoista työmaista Metsä Fibren biotuotetehdas Kemissä alkaa olla loppusuoralla.

PrePipen henkilöstö on pääosin Lappeenrannan ja Imatran alueelta mutta myös Savonlinnan seudulta sekä Haminasta. Kuten komennus- ja konepajatyössä yleisesti, myös Airaksinen nimeää yhdeksi alan pullonkaulaksi työvoiman saatavuuden. Se hidastaa toiminnan laajentamista, vaikka tilauskirjat ovat tälläkin hetkellä täynnä. Henkilöstöresurssin rajallisuus koskee kaikkia henkilöstöryhmiä alkaen hitsaajista ja asentajista päätyen projektijohtoon sekä suunnitteluun asti. Työelämään kuuluva normaali kiertä joudutaan huomioimaan myös PrePipellä. Henkilöstöä eläköityy samaan tapaan kuin muuallakin. Lisäksi nuoremmista asentajista ja hitsaajista osa lähtee opiskelemaan ja erikoistumaan muille aloille.

PrePipen kohdalla saattaa olla merkittävämpikin sukupolvenvaihdos olla ajankohtainen. Kun kysymme Miikalta, että miten oma moottoripyöräharrastus jaksaa, niin vastaus on, että sille ei ole ollut nyt oikein aikaa. Vastaavasti Miikan isällä, PrePipen perustajalla Jonni Puhakalla näyttää sen lajin aktiviteetti iän myötä vain lisääntyvän classic-sarjan kilvanajon sekä brittipyörrien rassailun osalta. Tästä voisi hätäisempi tehdä joitakin johtopäätöksiä PrePipen tulevaisuuden suuntaviivoista sekä vastuualueista.

Toimintaympäristö muutoksessa

Karjalan kunnilla ja Kymessä on metsäteollisuus ollut kautta aikain iso työllistäjä. Myös komennusmiehille. Nyt tuo vanha maailma on murroksessa. Paperitehtaita sulje-

Vaikka putkikanget ovat edelleenkin kuusimetrisiä, laipat laippoja sekä käyrät käyriä ja rälläkkä keskeinen työkalu, niin kyllä maailma muuttuu hissukseen myös komennustyössä.

taan, eikä uusia enää rakenneta. Airaksinen ei kuitenkaan näe tilannetta minään maailmaloppuna tai oman alan auringonlaskuna vaan uskoo uusia innovaatioita syntyvän samalle raaka-ainepohjalle. Tästä on nähtävissä monia esimerkkejä. Lisäksi tulevat lukuisat ympäristöhankkeet, joissa metsäteollisuus on tehnyt isoja investointeja jo pitkän aikaa, eivätkä ne tule jatkossakaan vähenemään. Samanlainen vihreä siirtymä on kasvussa kaikkialla, kuten esimerkiksi energia-, lämmitys- ja yhteiskuntaratkaisuisa. Se työ tarvitsee tekijänsä.

Yksi muuttuvan maailman ilmiöitä on se lisääntyvä dokumentaation tarve, jota asiakkaat ja viranomaiset edellyttävät toimittajilta. Siinä on yksi osa-alue, mikä työllistää PrePipen toimihenkilöpuolta varsin paljon. Samoin hitsaustyön laatuvaatimukset ovat kasvussa. Tällaisessa tapauksessa, missä kaksi vanhaa keikkahitsaria lähtee jutuntekoon, kysellään tietysti hitsauksesta muutenkin. Airaksinen kertoo, että tig-hitsaus on syrjäyttänyt puikkohitsauksen melko totaalisesti, ja tuon perinteisemmän hitsausmenetelmän osaajista on jo pulaa.

Aina riittää kehitettävää

Kaakkoiskaaren toimipisteellä sijaitsee myös PrePipen esivalmistelutilat sekä varastoalueet. Esivalmisteluhallin läpi käveltyessä Airaksinen esittelee hydraulista putkentaivutusasemaa, jolla on saavutettu paljon ajallista sekä taloudellista hyötyä pienempien putkistojen esivalmistuksessa. Samoin lankakoneilla pyörityssaumojen hitsauksessa. Miika Airaksisen esittelyä sekä suunnitelmia kuunnellessa perinteinen puikkohitsarikin huomaa, että automaatiolle sekä tuotannon läpimenoaikoja jouduttavalle tekniikalle on tilausta tälläkin alalla. Ainakin esivalmistuksessa. Vaikka putkikanget ovat edelleenkin kuusimetrisiä, laipat laippoja sekä käyrät käyriä ja rälläkkä keskeinen työkalu, niin kyllä maailma muuttuu hissukseen myös komennustyössä.

Käymme keskustelua työturvallisuudesta. PrePipen tapaturmataajuudet tuntuvat olevan sillä tasolla, jossa ne asennus- ja konepajatyötä tekevissä yrityksissä yleensä ovat. Tilanne ei ole siis erityisen hyvä eikä huono, ja Airaksinen toteaa tämän olevan osa-alueen, johon täytyy kiinnittää jatkuvaa huomiota. Kehittää sekä pyrkii koko ajan parempiin tuloksiin.

Komennusmies-lehden toimituksesta kaksi komennusmiesten edustajaa, Jarmo ja Jussi, kävivät PrePipen toimistolla haastattelemassa Miika Airaksista kesällä 2021. Juttu päivitetty 3/2023.

Miika Airaksinen laskee, että Etelä-Karjalan alueella on tällä hetkellä PrePipen lisäksi pari-kolme saman toimialan yritystä palvelemaan maakunnan suurimmalta osaltaan teollisuuspuhjaista asiakaskuntaa. Suurten investointien puuttuessa ulkomaisia putkisto- tai säiliöprojekteja urakoivia yrityksiä ei ole ollut maakunnassa useampaan vuoteen. Tarjolla olevat työt ja investoinnit on hoidettu kotimaisten ja lähinnä paikallisten toimittajien toimesta. Työvoiman lomautuksia PrePipellä on ollut viidentoista toimintavuotensa aikana melko vähän. Tuntuu siltä, että Airaksinen on tässä vaiheessa enemmän huolissaan tekijöiden kuin alan töiden riittävydestä.

Kiitokset komennusmiesosaston puolesta Miika Airaksiselle sekä PrePipelle yritysesittelystä. Perinteiseen puunjalostusteollisuuteen nojaava maakunta on väijäämättä uusien valintojen ja tuotantosuintien edessä. On ollut jo jonkin aikaa. Toivotamme "Prepelle" sekä muille alueen komennusfirmoille, kokoon katsomatta, menestystä tulevaisuudessa.

Suomen ensimmäinen työehtosopimus solmittiin 1.4.1900. Tuolloin Suomen Kirjaltajainliitto sopi alan työntajien kanssa latojien ja painajien valtakunnallisesta palkkatariffista. Käytäntö levisi melko nopeasti kaikille ammattialoille, ja työehtosopimukset ovat sen jälkeen kantaneet omalta osaltaan Suomea ja suomalaista sopimusyhteiskuntaa läpi vuosikymmenten.

Työehtosopimusten tulevaisuus

Juha Kapiainen
Ao. 254:n sihteer

Keväällä 2021 näytti sille, että työmarkkinakelloa oli tiin kääntämässä nuo reilut sata vuotta taaksepäin, kun Teknologiateollisuus ry ilmoitti, ettei se tee enää jatkossa valtakunnallisia työehtosopimuksia työntekijäliittojen kanssa. Samalla ilmoitettiin kyseisen järjestön jakaantuvan kahdeksi eri toimijaksi. Uuden perustettavan yhdistyksen nimeksi tuli Teknologiateollisuuden työntajajat ry, ja sen kontolle jäi valtakunnallisista työehtosopimuksista neuvottelemisen. Perustajajäseninä oli kolme Teknologiateollisuus ry:n jäsenyritystä, ja yhdistys aloitti toimintansa elokuussa 2021.

Eri alojen työehtosopimukset ovat olleet kautta aikain ehkä eniten tunteita herättäviä kirjoja Suomessa. Niille jää Hannu Salaman Juhannustanssitkin toiseksi. Kaunokirjallisia esikuviaan mukaillen viimeisin versio on yleensä arvostelijoiden mielestä se kaikkein kehnoin. Jopa se edellinen surkea oli parempi. Mutta ehkä on niin, että silloin kun kumpikin osapuoli, työntekijät sekä työntajajat haukkuvat sen osaltaan huonoksi, asia saattoi mennä kokonaisuuden kannalta melko kohdilleen.

Viime vuosina on tullut muotiin, lähinnä EK:n ja tiettyjen poliitikkojen sekä rahamiesten suunnalta, pitää meteliä siitä miten jäykkä, tarpeeton ja ajastaan jälkeen jäänyt järjestelmä valtakunnallinen työehtosopimus on. Tuon valituksen ohella kannattaisi pitää mielessä myös se seikka, kuinka paljon vakautta ja ennakoitavuutta keskittetyt sopimukset ovat tuoneet Suomen talouteen läpi vuosikymmenten. Monasti myös hyvin vaikeiden aikojen yli. Mihän se tarve on kadonnut nyt?

Ylipäättään työehtosopimukset ovat päivittyneet koko ajan joustavampaan suuntaan. Paikallisen, yrityskohdattaisen sopimisen mahdollisuuksia on kymmenittäin, jos niitä vain osataan ja halutaan hyödyntää. Se edellyttää tietenkin yrityksiltä toimivaa luottamusjärjestelmää sekä neuvottelukulttuuria. Kummankin toteutumista ammattiliitot ovat tukeneet omalta osaltaan kautta aikain. Se on liittojen perustehtäviä.

Teknologiateollisuuden keväällä 2021 ilmoittama ratkaisu ei tullut täysin puskista. Jotain sen kaltaista osattiin kyllä odottaa Metsäteollisuuden ilmoitettua samanlaisesta operatiosta edellisen vuoden syksyllä. Yritän arvioida tässä jutussani sitä, millaiset pelimerkit on viimeisten työmarkkinakänteitten myötä nyt pöydässä. Sitä, miten itse peli tulee lopulta siinä kuuluisassa pitkässä juoksussa menemään, ei tiedä vielä kukaan.

Yleissitovuus

Teknologiateollisuus ry:llä oli noin 1600 jäsenyritystä. Niistä kolme perusti siis vuonna 2021 uuden yhdistyksen, Teknologiateollisuuden työntajajat ry:n, neuvottelemaan alalle valtakunnalliset työehtosopimukset.

Ettei homma menisi liian yksinkertaiseksi, niin tähän uuteen yhdistykseen kuuluvien yritysten tulee kuulua samaan aikaan myös vanhaan Teknologiateollisuus ry:hyn, joka ei siis enää neuvottele työehtosopimuksia. Se roikkuu jonkinlaisena työntajajalinnakkeen takapiruna Eteläranta kymppissä Helsingissä. Voimakkaana takapiruna.

Mitä on yleissitovuus?

Jotta työehtosopimuksen yleissitovuus täytyisi, alalla työskentelevästä työvoimasta vähintään puolet täytyy olla sen piirissä. Tällöin sitä sovellettaisiin myös työntajajaliittoihin järjestäytymättömissä yrityksissä. Tätä kutsutaan työehtosopimuksen yleissitovuudeksi.

Teknologia-alan yritysten henkilöstömäärät vaihtelevat suuresti, mutta suoraviivaisella laskuopilla voi todeta vaikka niin, että tuosta tuhannesta kuudestasadasta yrityksestä vähintään puolet piti siirtyä tämän uuden yhdistyksen jäseniksi. Muutoin tessin yleissitovuus olisi ollut katkolla ja kohtuullisen sekava tilanne käsillä työehtojen osalta.

Tuossa saattoi olla tämän työmarkkinakentälle työntetyn Troijan puuhevosien perimmäinen sisältö ja pitkän aikavälin tavoite. Suunnitelma siitä, että Teknologiateollisuuden työntajajat ry:hyn liittyvien jäsenyritysten, ja ennen kaikkea niissä työskentelevien työntekijöiden määrä jäisi alalla niin pieneksi, että neuvoteltujen työehtosopimusten yleissitovuus katoaa.

Aika näyttää, millainen siirto tulee seuraavaksi ja millä aikajänteellä. Itse pidän varmana sitä, että hovin vuoksi ja turhanpäiten Teknologiateollisuus ry ei tätä operatiota tehnyt. Veränyt omaa, vuosikymmeniä toiminutta neuvotteluosastoaan kentältä pois ja jättänyt myös omaa jäsenistöään koskevien työehtojen neuvottelemisen aivan uudelle toimijalle.

Tilanne roikkuu veitsen terällä vuoden 2021 syksyyn saakka sen osalta, alkavatko tes-neuvottelut Teollisuuslii-

”

Eri alojen työehtosopimukset ovat olleet kautta aikain ehkä eniten tunteita herättäviä kirjoja Suomessa. Niille jää Hannu Salaman Juhannustanssitkin toiseksi. Kaunokirjallisia esikuviaan mukaillen viimeisin versio on yleensä arvostelijoiden mielestä se kaikkein kehnoin. Jopa se edellinen surkea oli parempi. Mutta ehkä on niin, että silloin kun kumpikin osapuoli, työntekijät sekä työntajajat haukkuvat sen osaltaan huonoksi, asia saattoi mennä kokonaisuuden kannalta melko kohdilleen.

ton ja Teknologiateollisuuden työntajajat ry:n välillä vai eivät. Sopimusneuvottelut käynnistyivät lokakuun lopulla Teollisuusliiton todettua uuden yhdistyksen jäsenyritysten sekä niiden edustaman henkilöstön määrän toteutuneen riittävän laajasti. Työehtosopimus alalle syntyi Teollisuusliiton ja Teknologiateollisuuden työntajajat ry:n välillä loppiaisenä 2022 ja se oli kattavuudeltaan yleissitova.

Paikallinen sopiminen

Työntajajaosapuolen toinen puolikas, eli vanha Teknologiateollisuus ry ilmoitti keskittyvänsä jatkossa auttamaan oman yhdistyksensä jäsenyrityksiä paikalliseen, yrityskohdattaiseen sopimiseen liittyvissä asioissa.

Kun kävi niin, että Teollisuusliiton ja Teknologiateollisuuden työntajajat ry:n neuvottelemasta työehtosopimuksesta tuli yleissitova, mikä on Teknologiateollisuus ry:n rooli jatkossa? Kuten jo aiemmin totesin, niin oman arvioni mukaan he lähtivät tähän hankkeeseen pinkinsorkka kainalossa. Lähtikö mopo käsistä, kun uuteen yhdistykseen liittyikin loppupelissä riittävästi yrityksiä, vai oliko tavoite, yleissitovuuden purkaminen, alun perinkin parin-kolmen neuvottelukierroksen päässä?

Tähän kevääseen 2023 mennessä kaikki on mennyt kuitenkin ihan mallikkaasti. Kaksi työehtosopimusta on saatu neuvoteltua alalle tämän uuden neuvottelujärjestelmän myötä. Toki kummatkin prosessit olivat vaikeita, syksyn 2021 neuvotteluiden venyessä viime vuoden tammikuuhun ja syksyn 2022 neuvotteluiden puolestaan tämän vuoden helmikuuhun.

On mahdollista sekin, että Teknologiateollisuus ry:stä tulee jatkossa samanlainen työmarkkina-eunukki ja puskista huutelija kuin EK:sta. Ensin ilmoitetaan suureleisesti luovuttavan kaikesta valtakunnantason työehtosopimisesta sekä kolmikannasta, ja sen jälkeen ollaan kuitenkin suuna päänä antamassa lausuntoja samoista asioista.

Komennustyö ja tes

Komennustyössä nykyisen sopimus pohjaisen järjestelmän säilyminen on erittäin tärkeää. Keikkatyö ei ole mitään rahassa kylpemistä, mutta toimeentulon sillä kyllä itselleen saa, jos tessin yleissitovuus säilyy. Jos ei, niin koko homma saattaisi niitata lopullisesti. Ala on sen verran erityispiirteinen, että ilman selkeää pelikirjaa ja sen osaavia tulkitsijoita homma lähtisi kyllä lapasesta. Tilanne, että Suomessa ei olisi tulevaisuudessa ylipäättään minkäänlaista yleissitovaa työehtosopimusta teknologia-alalle, toisi hankalat ajat sekä tekijöille että teettäjille. Komennusmiehille siitä tulisi erityisen vaikeaa jo senkin vuoksi, että yleisen, lakipykälää paremman palkka-, sosiaali- ja työsuhdeturvan lisäksi lähes kaikki matkatyötä koskevat määräykset tulevat tessistä.

Päivärahojen sekä ateria- ja kilometrikorvausten verovapaat tasot määritellään vuosittain Verohallinnossa, mutta kaikki niiden maksuperusteet tulevat kuitenkin työehtosopimuksesta. Niin ikään myös matka-ajan korvaukset. Nykyiset määräykset asunnon tasosta komennustyössä sekä henkilömäärästä per huone katoaisivat, jos työehtosopimus menettäisi merkityksensä.

Kaikkia teknologia-alan työntekijöitä, myös komennusmiehiä, koskevia uhanalaisia sopimuskohtia olisi myös paljon.

Työntekijän lomapalkasta puolet tulee työehtosopimuksen pohjalta. Sairausajan palkanmaksussa on merkittävä ero työehtosopimuksen ja lain välillä, työehtosopimuksen eduksi. Vuoden lopussa maksettava palvelusvuosilisä, eli kinkkuraha, tulee tessistä. Samoin

pekkaspäivät, arkipyhäkorvaukset, luottamusmiessopimukset ja niin edelleen.

Aika pitkälti ihmiset työpaikoilla ajattelevat, että kaikki työsuhteen edut sekä turvat kuuluvat meille ikään kuin automaattisesti ja perustuvat lakiin eivätkä ole pois otettavissa. Näin se ei ole, ja sen vuoksi liittoon kuuluminen sekä työehtosopimusten säilyminen on erityisen tärkeää.

Yritysten tilanne

Vastuulliset kotimaiset komennusalan yritykset ovat hoitaneet asiansa kuten kuuluukin, sopimusten mukaan, mutta vaihtoehdot ovat vähissä heilläkin, jos työehtosopimukset menettäisivät merkityksensä. Tänne sopimuksettomille työmarkkinoille alkaisi virrata entistä enemmän ulkomaisia toimijoita ja lähetettyä työvoimaa. Teknologiateollisuuden tekemä ratkaisu on varmasti huomioitu jo Suomen rajojen ulkopuolellakin. Tilaisuutta tuskin olisi jätetty hyödyntämättä, jos yleissitovuus olisi kadonnut alalta.

Eikä edellä olevaa skenaariota voi pistää yksinomaan ulkomaalaisten toimijoiden piikkiin. Kyllä näillä mestoilla on seilannut vuosikymmenten aikana aivan riittävästi myös kotikutoisia postilokerohuujareita. Tosin enää vähenevässä määrin, mutta jos kasvualusta muuttuu otolliseksi, niin eiköhän niitä ala nousemaan. Kovin paljon sopimukset eivät ole näiden kojareitten toimintaa haitanneet tähänkään asti, mutta on ollut kuitenkin edes jotain tarttumapintaa viranomaisilla ja luottamusmiehillä niissä tapauksissa, missä väärinkäytöksiä on paljastunut. Alipalkkausta seurattaessa ainoana mittatikkuna on voimassa oleva alan työehtosopimus ja sen palkkataulukot. Viranomaiset ovat käyttäneet tessin pienintä, TVR 1 -tasoa rajana sille, minkä alle ei esimerkiksi ulkomaalaisen työntekijän palkkauksessa voi Suomessa mennä. Se ei ole paljon, mutta jos yleissitovaa tes katoaisi, niin sitten ei olisi enää sitäkään.

Suomen malli romuksi

Metsäteollisuus ry:n ja Teknologiateollisuuden tekemä ratkaisu ihmetyttää senkin vuoksi, että työmarkkinoilla on puhuttu viime vuosina työnantajaliittojen suulla paljon ns. Suomen mallista. Sen perusajatus on, tai oli, että keskeiset vientialojen liitot määrittelevät palkan- ja korotusten valtakunnallisen tason, jota muut, lähinnä

Teknologiateollisuuden tekemä ratkaisu on varmasti huomioitu jo Suomen rajojen ulkopuolellakin. Tällaista tilaisuutta ei olisi jätetty hyödyntämättä, jos yleissitovuus olisi kadonnut alalta. Se on varmaa. Nyt odotetaan, eteneekö asia tulevaisuudessa.

Se tilanne, että Suomessa ei olisi tulevaisuudessa ylipäättään minkäänlaista yleissitovaa työehtosopimusta teknologia-alalle, toisi työntekijöille sekä yrityksille vaikeat ajat. Komennusmiehille siitä tulisi erityisen hankalaa jo senkin vuoksi, että yleisen, lakipykälää paremman palkka-, sosiaali- ja työsuhdeturvan lisäksi lähes kaikki matkatyötä koskevat määräykset tulevat tessistä.

julkisten alojen liitot, eivät ylitä. Näin säilyisi jonkinasteinen tulojen ja julkisen sektorin menojen tasapaino yhteiskunnassa sekä työmarkkinoilla. Haasteita Suomen mallin onnistumisessa on ollut tähänkin asti, mutta nyt näiden kahden keskeisen vientialan työnantajaliiton kieltäytyminen neuvotteluista veti osaltaan maton sen alta. Metsäteollisuus pirstaloi oman sopimusalan pikku palasiin, ja Teknologiateollisuus ulkoisti oman vastuunsa.

Viimeinen naula Suomen mallin arkkuun lyötiin keväällä 2022, kun työministeri Tuula Haatainen määräsi valtakunnansovittelija Vuokko Piekkalan esityksestä erityisen sovittelulautakunnan ratkomaan kunta-alan työtä. Loppuraportti julkaistiin alkukesästä ja sen myötä kunta-alalle syntyi 5-vuotinen palkkaohjelma, minkä aikana alan palkat nousevat joka vuosi noin prosentin yli vientialojen korotusten. Ratkaisu oli jokseenkin käsittämätön ja sen myötä vientiliittojen länkiin lyötiin vedettäväksi kunta-alan ratkaisu, entisen kuorman lisäksi. Se tulee painamaan raskaasti Teollisuusliiton palkkaneuvotteluissa tulevina vuosina. Läpivelkaisten kuntatalouksien palkanmaksukyky kun on mitä on, pyritään vientiliittojen korotukset pitämään mahdollisimman matalana.

Aika entinen ei palaa

Paluuta täysin entisen kaltaiseen työmarkkinamaailmaan ei enää ole. Kuten Teknologiateollisuuden tapaus osoitti, kohta ei tiedetä, kenen kanssa kulloinkin neuvotellaan. Sitten kun tiedetään, joku kolmas osapuoli voi marssia väliin ja heittää täysin ulkopuoliseen neuvottelupöytään omat kustannuspaineensa, kuten kunta-alan sovittelussa nähtiin. Homma on rikki ja asioiden ennustettavuus entistä hauraammalla pohjalla. Ikävällä tavalla toteutuessaan se saattaa tuoda jatkossa rauhattomia aikoja työelämään. Sitä tuskin kukaan meistä kaipaa. Vuoden 2022 syksyn ja kevään 2023 uutislähetysten kestoaiheena ovat olleet erilaiset työmarkkinatilanteet ja lakot. Lähitölkauksena tälle kehitykselle on ollut hyvin pitkälti

Elinkeinoelämän keskusliiton, eli EK:n, vuonna 2017 tekemä päätös irtaantua keskitetyistä työehtosopimusratkaisista. Sillä romutettiin vanha kolmikantainen neuvottelujärjestys, ja nyt pyritään viemään liittokohdistakin vaudilla kohti roskaalavaa. Ehkä jonkun mielestä Ranskan malli heikkoine ammattiliittoineen ja palavine autoineen on toimivampi tapa. Minun mielestäni ei.

Vuosikymmenten, tai oikeammin vuosisadan, ajan työnantajapuoli on ostanut työehtosopimuksella työrauhan sopimuskaudelle. Se järjestelmä on toiminut hyvin, vaikka muuta väitetäänkin. Sitä ei kannattaisi hävittää vaan kehittää entistä paremmaksi.

Ylipäättään se malli, että valtakunnallista, yleissitovaa työehtosopimusta ei olisi ja liitot toimisivat aktiivisesti auttavana osapuolena yritys- ja työpaikkakohtaisten sopimusten tekemisessä, voi toimia suurten yksiköitten puitteissa kuten metsäteollisuudessa. Liittojen resurssit asiantuntija-apuun saattavat riittää, kun työpaikkoja on vain kourallinen teknologia-alan verrattuna. Jokainen ymmärtää, että jutun alussa mainitussa 1600 yrityksen toimialassa minkään liiton resurssit eivät riitä työpaikkakohtaisten sopimusten kätilöintiin.

Myöskään ammattiosastojen päälle ei neuvotteluita voida säilyttää, sillä Teollisuusliiton valtuusto hyväksyi kesällä 2021 ammattiosastojen sääntöihin muutoksen, mikä estää ammattiosastoja tekemästä jäsenistöään koskevia yrityskohtaisia työehtosopimuksia. Kyseinen päätös alleviivaa jo aiemminkin vallalla olleen käytännön, jonka mukaan ainoastaan liitto neuvottelee jäsenistönsä työehtosopimukset. Pieni ele, mutta kuitenkin osoitus siitä, että sillanpääasemia on paalutettu puolin ja toisin.

Ehkä jonkun mielestä Ranskan malli heikkoine ammattiliittoineen ja palavine autoineen on toimivampi tapa. Minun mielestäni ei.

Luppoaika

Sanotaan, että aika kulta muistot, ja siinä on kyllä perää. Vuodet hiovat ikävistä asioista pahimmat särvät pois. Aikojen päästä niitäkin voi parhaimmillaan muistella, ja niistä kertoilla, jo pienen virneen kera. Samaa tapahtuu myös sanoille ja sananparsille. Uusi aika luo omat sanontansa ja vanhojen alkuperäisiä tarkoituspäriä kysellään usein tietokilpailuissa. Tässä yksi sellainen.

Luppoaika on sana, josta tulee nykyisin ensimmäisenä ihmisten mieleen leppoisa lekottelu arkisen kiireen lomassa. Ei varsinainen loma vaan ikään kuin ylimääräinen vapaa. Asia on hyvinkin tuttu osastomme jäsenille. Ei liene montakaan komennusmiestä, joka ei olisi joutunut viettämään luppoaika, lomautusta. Yleisimmin se tapahtuu sydäntalven hämärässä mutta ei ole mitenkään vuodenaikaan sidonnainen. Joskus komennusmiehen "luppo" saattaa olla ihan hyväkin juttu rankkojen seisokkien, ylitöiden sekä pitkien projektien tai ulkomaankomennusten lomassa. Mutta ei aina, ja siinä

ollaankin sitten luppoajan alkuperäisen merkityksen äärellä.

Luppo on lähinnä kuusipuissa kasvava naavamainen jäkälä. Sanonta luppoaika on puolestaan peräisin pohjoisemmasta Suomesta, jossa se on kuvannut porojen ankaria elinolosuhteita kevättalvisessa luonnossa. Paksu kova hanki on estänyt niiltä jäkälän kaivamisen maasta. Luppoa on hamuttu puiden oksilta ja poromiehet ovat kaataneet tilannetta helpottaakseen erityisiä luppokusia elikoita varten.

Sama ankara tilanne on puristellut myös sen ajan tukkijätkeä sekä muita tilapäistyön tekijöitä. Viikot ennen vesiväylien

sulamista ja uittojen alkamista ovat olleet tiukkoja. Tätä jatkien karua luppoaika on kuvannut muun muassa Pentti Haanpää romaaneissaan. Markku Pölösen elokuvassa Koiran kynnen leikkaaja, Leo Lastumäen esittämä vanha vesimies kertoo siitä, miten jätkät kaivelivat kevättalvisin tilkkeenä käytettyä rivettä, luppoa, tukkikämpän seinähirsien välistä ja söivät sitä porojen lailla. Voi pitää hyvinkin paikkansa. Nälkä ei lähtenyt silloin, eikä lähde nykyäänkään, pelkällä auringonvalolla ja purojen solinalla, vaikka näinä aikoina kuulee välillä senkin suuntaisia puheenvuoroja.

Luppo on kuusipuissa kasvava naavamainen jäkälä.

Kampaviineri

*Luetaan ääneen ja Tapio Rautavaaran tyyliin, Korttipakka-kappaleen nuotilla.
Hyvät lukijat, tämä tarina on tosi - ainakin melkein...*

Eräässä firmassa oli käyty usean viikon ajan raskaita yt-neuvotteluita ja ne olivat enää loppukokousta vaille. Jälleen kerran kaikki osapuolet oli komennettu neuvotteluhuoneeseen.

Henkilöstöjohtaja, juristi ja muut kutsutut levittivät pöydälle kansioita, muistitikkuja, käynköitä sekä läppäreitä, mutta päaluottamusmies tuli tyhjin käsin ja otti pullakorista eteensä pelkän kampaviinerin.

Henkilöstöjohtaja tulistui ja sanoi: "Päaluottamusmies! Mitä tämä provokaatio merkitsee? Selittäkää tekonne tai otamme koko jäljelle jäävältä henkilöstöltä joulubonukset pois!"

Päaluottamusmies vastasi: "Arvon henkilöstöjohtaja. Olen raahannut niitä kansioita edestakaisin oman koppini ja tämän neuvotteluhuoneen väliä jo useamman viikon. Se alkaa kypsyttää, ja tämä kampaviineri ajaa lopulta saman asian."

Näin sanoen päaluottamusmies aloitti kertomuksensa.

"Kun näen tämän kampaviinerin ensimmäisen sakaran, muistan, että näillä neuvotteluilla on vain yksi lopputulema. Henkilöstön lomauttaminen ja irtisanominen.

Toisesta sakarasta muistan, että alle 90 päivän lomautuksissa neuvottelu-aika on kaksi viikkoa.

Kun näen kolmannen sakaran, ajattelen niitä kolmea konsulttia, lähes itämaan tietäjää, jotka kävivät viime vuonna neuvomassa, miten tuotanto ja henkilöstöasiat tulee täällä järjestää.

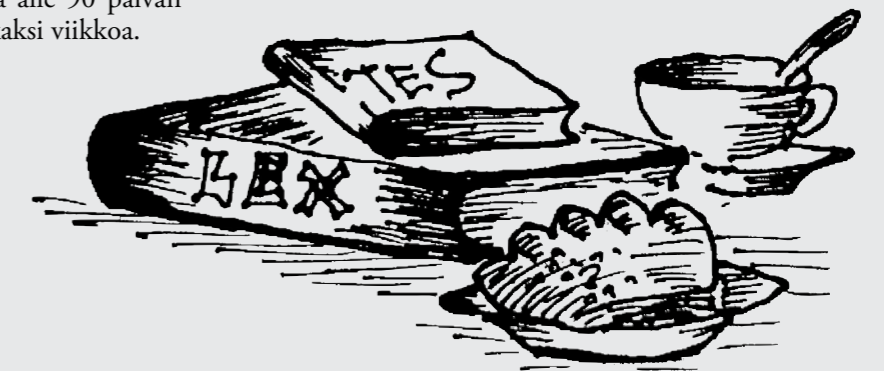
Kun näen neljännen sakaran, ajattelen, että jos sanon itseni irti nyt ja lähdän työnsä menettävien mukana portista ulos, niin irtisanomisaikani olisi nelisen viikkoa.

Kun näen viidennen sakaran, tulee mieleeni, että tästä yt-prosessista ilmoitettiin viisi päivää ennen neuvotteluiden aloittamista.

Kun näen kuudennen ja viimeisen sakaran, muistan, että vähintään kymmenen työntekijän lomautuksissa yli 90 päivän ajaksi sekä irtisanomisissa neuvottelu-aika on kuusi viikkoa. Ja sen verran aikaa näitä kampaviinereitä on täällä nyt syöty.

Kuten huomaatte, arvon henkilöstöjohtaja, tämä kampaviineri on minulle yt-laki, raamattu, almanakka ja työehtosopimus. Ja tämän prosessin lopputuloksen kannalta yhtä merkityksellinen kuin teidän kansionne ja PowerPoint-esityksenne."

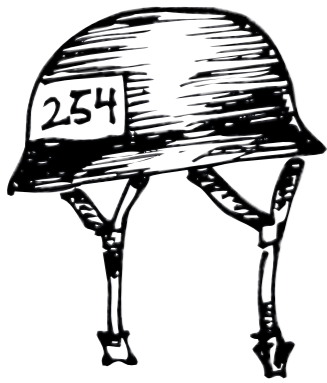
-Kuonahakku

Kuultua - ja kantapään kautta opittua...

Aforismeja työstä

"Kova työ paljastaa ihmisen luonteen: jotkut nostavat hihansa, jotkut nostavat nenänsä ja jotkut eivät nosta yhtikäs mitään." -Sam Ewing

Panta oli mukavan pehmeä ja otsanauhaan imeytynyt suunnaton määrä hikeä sekä perkeleitä vuosien varrelta. Tunnearvoa siis riitti. Ja nyt se oli poissa.

Kadonneen hitsausmaskin arvoitus

Se oli poissa. Reppumies Reino Karvisen hitsausmaski oli poissa. Samalla oli kadonnut puolikas paketti neljäkasin puikkoja. Reiska muisti aivan selkeästi, mihin kohtaan telineelle oli ne jättänyt ruokatauolle lähtiessään. Eikä se ollut ihan mikä tahansa maski. Sen luukun läpi oli katsottu monet seisokit ja ylityöt ympäri Suomea. Ja muutamat keikat Ruotsin puolella. Panta oli mukavan pehmeä ja otsanauhaan imeytynyt suunnaton määrä hikeä sekä perkeleitä vuosien varrelta. Tunnearvoa siis riitti. Ja nyt se oli poissa.

Reiska tuli kovasti pahalle päälle ja lähti etsimään. Säiliön toiselta puolelta loimotti valokaari, joten sinne ensin. Hitsaajan maskin väri näytti samalle kuin Reiskalla, mutta siitä ei pystynyt saamaan varmuutta, ennen kuin kaveri nosti sen ylös vaihtaakseen puikkoa. Näki hän Reiska oitis, että maski ei ollut hänen. Selkein tuntomerkki, 254:n tarra puuttui. Mutta sen verran lämpöisenä hän kuitenkin kävi, että alkoi selvittää asiaansa kuuluvaan ääneen. Ja ihan väärälle miehelle. Hitsaaja katseli nyrkkiänsä heristelevää ja suureen ääneen mesoavaa ikämieshitsaajaa uteliaan ihmetyksen vallassa kunnes sai suunvuoron.

”Ma ei tiedä kus sun keevitusmaski on. Tämä on minu oma. Mene pois, hullu mees. Ja älä kiiguta tellinki. Tule huono keevisauma.”

Reiska lähti ja eestiläiskolleega katseli päätään pyöritellen miehen perään.

Kierrettyään koko säiliön ympäri oli oltuaan varma, ettei löytäisi etsimäänsä enää telineiltä, Reiska suuntasi ritilätasoa myöten sisälle tehtaaseen. Parinkymmenen metrin päässä oli mies kontillaan avonaisen pakin äärellä. Jotain se siellä penkoi. Ettei vaan ollut piilottamassa mitään.

Reiska säntäsi paikalle ja avasi keskustelun suoralla huudolla pahaa aavistamattoman kaverin selän takana. Osasyynä huutoon oli se, että normaali puheääni ei olisi kuulunut siinä pumppujen ja jauhien metelissä mihinkään. Säikähtänyt kroaattipoika pomppasi pystyyn ja otti pari askelta kauemmas. Kielimuuri ei olisi voinut olla oikeastaan korkeampi. Toki asia esitettiin selvällä

suomen kielellä ja kuuluvasti, mutta silti. Reiska nosteli kypäräänsä ja osoitteli kaljua päälakeaan. Balkanin poika arveli, että kyse saattoi olla hiustenlähdestä, ja jos olisi osannut edes muutaman sanan suomea, niin olisi varmaan suositellut siihen vaivaan Kekkilän kannakakkaa. Nyt täytyi tyytyä pelkästään levittelemään osaaottavasti käsiään.

Näki hän Reiska silmänurkastaan sen, että ei pakissa mitään maskia ollut. Pelkkiä koneasentajan työkaluja. Tulokseton harhailu pitkin käytäviä jatkui, ja mitä kauemmas taakse oma työmaa jäi, niin sitä epätodennäköisemmäksi kävi myös maskin löytäminen. Kiukkukin alkoi laantua. Reiska päätyi siihen lopputulokseen, että pitää hakea varastolta uusi.

Matkan varrelle sattui kuitenkin yksi esivalmistelulaani, jossa hitsaaja teki kolmesatasta kirkasta pyörityskarvia. Puikolla. Siis vanhan liiton miehiä. Reiskan mieltä lämmitti. Tig-hitsaus ei ollut koskaan tullut ikämiehen suosikiksi. Eikä enää ehtisikään.

Reiska hidasti askeliaan, että ehtisi nähdä puikonvaihdon yhteydessä, minkä näköinen kaveri siinä tinasi. Puikko sammui ja maski nousi ylös. Poronkuseman Topi! Vanha komennusmiestoveri vuosikymmenten takaa ja samaa vuosikertaa. Harva edes muisti, mikä oli Topin oikea sukunimi, mutta Poronkuseman tiesi kaikki. Kotoisin jostain Sallan, Savukosken suunnalta. Siitäkään ei ollut tarkkaa tietoa, eikä sillä ollut niin väliäkään. Topi oli ollut ikänsä komennusmiehenä, vai

pitäisikö sanoa pohjoisen tyyliin, lentojatkänä.

Näiden miesten tiet olivat ristenneet monet kerrat vuosikymmenten varrella eri työmailla,

ja niin siinä kävi, että tunnin verran taas vierähti vanhoja työmaita ja työkavereita muistellessa. Topin nuori asentaja mulkoili kärsimättömän näköisenä ukkojen suuntaan, mutta siinä määrin paljon tuosta kaksikosta huokui aktoriteettia, että ei tohtinut mennä keskeyttämään. Asiat ja muistelut käytiin läpi siinä laajuudessa kuin se katsottiin tarpeelliseksi.

Poronkuseman työmaalta lähdettyään Reiska suunnisti viimein varastolle uutta maskia hakemaan. Mieli oli jo varsin hyvä äskeisen tapaamisen vuoksi, mutta ongelmia oli tulossa. Ennen varastokontteja vastaan tuli nuori turvallisuusinsinööri ja pysäytti Reiskan.

”Miksi teillä ei ole kypärän leukahihna kiinni?”

”Mihin minä sitä tässä pihalla tarvin? Näyttääkö siltä, että alan seistä käsilläni?”

Vastaus ei miellyttänyt nuorta insinööriä, eikä sitä ollut sellaiseksi tarkoitettukaan. Hän aloitti monissa turvallisuuskoulutuksissa kuullun luennon työmaaturvallisuuden pelisäännöistä. Reiskalla alkoi puolestaan nousta pirunsarvet otsaan. Auktoriteettien kunnioittaminen oli ollut hänellä hakusessa jo alakoulusta lähtien, eikä sitä ollut juurikaan kertynyt elämän varrella lisää. Oikeastaan iän myötä siinä oli käynyt juuri päinvastoin. Kolmekymmentä vuotta nuoremman insinöörin puheet yhteisestä turvallisuudesta, työmaaohjesäännöstä ja pykälästä olivat Reiskalle vettä hanhen selkään. Tai bensaa liekkeihin. Väittely nimittäin kiihtyi entisestään.

”Kuule, juippi. On näitä hommia tehty ja teetetty ja elossa on pysytty. Sitä paitsi minä olen ehtinyt saada elämässäni enemmän lopputilejäkin kuin sinä oikeita tilejä.”

Reiska arvasi, etteivät ne olleet jupakan viimeiset sanat, mutta jätti kinastelun sikseen ja lähti lampsimaan varastokontille. Turvallisuusinsinööri alkoi kaivella kännnykkäänsä.

Kontista löytyi muutama risa hitsausmaski eikä ainuttakaan ehjää. Keräten osia eri maskeista Reiska sai koottua yhden toimivan ja lähti palaamaan takaisin työmaalle. Kypärän leukahihna edelleen auki.

Turvallisuusinsinööri odotti tehtaaseen seinänvierustalla ja kielsi menemästä sisälle. Reiska arveli, että sitä käskyä on parempi totella kuin lähteä väkisin yrittämään. Hetken päästä paikalle saapuivat projektipäällikkö ja Reiskan oma esimies. Keskustelua käytiin nyt huomattavasti rauhallisemmin kuin edellisessä, kahdenvälisessä sanavaihdossa. Ja annettiin myös puolustukselle puheenvuoro. Reiska kuvaili muutamia turvaalisuuspuutteita, joita oli kokeneena ammattilaisena tälläkin työmaalla nähnyt ja ilmaisi pitävänsä omaa auki olevaa leukahihnaansa pelkkänä näpertelynä niiden rinnalla. No, sehän ei tie-

tenkään tilannetta parantanut. Päinvastoin. Punainen kortti nousi ja lähtö tuli. Siitä paikasta.

Reiska mietti siinä sitten pukukaapeille kävellessään, että oikeassahan ne ovat sitä työmaiden turvallisuutta korostaessaan. Tiukkanahan niiden pitää olla. Ja paljon on hyvää kehitystä tapahtunut vuosikymmenten varrella, mutta liian paljon on vieläkin turhaa silmäpalvontaa ja pelkkää suojainten käyttämistä. Jos sitten huomautat jostain isommasta epäkohdasta, niin jopa alkaa viestin vastaanottajalla niska punoittaa ja keltaista, ellei peräti punaista korttia nousta. Vielä on matkaa siihen oikeaan yhteiseen turvallisuuteen, missä jokainen taho myöntää rehellisesti omat vastuunsa eikä keskity pelkästään toisten virheiden käyttämiseen.

Punainen kortti nousi ja lähtö tuli. Siitä paikasta.

”Kuule, juippi. On näitä hommia tehty ja teetetty ja elossa on pysytty. Sitä paitsi minä olen ehtinyt saada elämässäni enemmän lopputilejäkin kuin sinä oikeita tilejä.”

Pukukaapilla haalareita kassiin viikkaillessaan hän pohti sitäkin, että pitäisiköhän jäädä jo eläkkeelle, kun alkaa mennä liian vaikeaksi omaksua kaikkia uusia asioita ja asenteita. Katseli uutta, osista kasattua hitsausmaskiaan ja laittoi sen sitten haalareiden seuraksi kassiin. Jossain alitajunnassa pyöri ajatus, että käyköön eläkkeelle

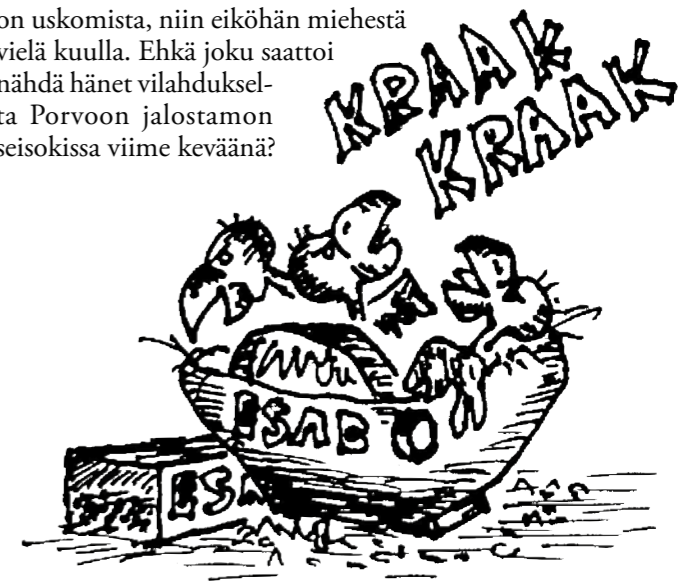
jäämisen kanssa sitten niin tai näin, niin jospa vielä muutaman seisokin kävisi jonkun firman haalareissa.

-Kuonahakku

Jälkikirjoitus:

JEntä mihin joutui se Reiskan kadonnut maski? No, se on edelleen samassa paikassa, mihin ikämies sen ruokatunnille lähtiessään työnsi. Kolossa betonisen liikuntasauMAPalkin alla. Suojassa sateelta. Ja puikkopaketti vieressä. Reiska jätti maskinsa sopivasti niin päin, että siinä on nyt naakan pesä. Jo kolmas poikue kasvamassa. Ärhäköitä reviiirinsä puolustajia. Aivan kuten oli maskin entinen omistajakin.

Reino Karvisen viimeisimmistä vaiheista emme tiedä, mutta mikäli vanhoihin merkkeihin on uskomista, niin eiköhän miehestä vielä kuulla. Ehkä joku saattoi nähdä hänet vilahdukselta Porvoon jalostamon seisokissa viime keväänä?

Vapaalla

HAASTATTELUT Päivi Jankkari

Metsällä & järvellä

Nimi: Ilkka Lehto
Ikä: 50-luvulla syntynyt
Ammatti: asentaja
Kotipaikka: Pornainen
Tehtävä ammattiosastossa: hallituksen varajäsen

Ilkka on harrastanut kalastusta koko ikänsä. Kun järven pinta alkaa auringon valossa keväisin välkehtiä, askeleet suuntautuvat vapaa-ajalla yhä useammin kohti rantaa. Kevästä syksyyn järvellä käydään harvase päiviä. Syksyllä alkaa toiminta sitten vilkastua paikallisessa metsästysseurassa.

-Metsästyksen aloitin noin kolmikymppisenä. Sen jälkeen kun entinen työkaveri, työpaikan luottamusmies, oli voitotellut, että kun et sinäkään sitten pääse metsästysseuraan. Tuomasin, että kyllähän pääsen, ja tein jäsenhakemuksen seuran seuraavaan kokoukseen. Ja pääsin.

Ilkka kertoo, että luonnossa liikkuminen on parasta. Järvellä ja metsän keskellä näkee vaikka mitä.

-Viikonloppuna kun oltiin mettällä, niin nähtiin jäniksiä ja kettu. Näätäkin on joskus yllättänyt. Hirviä ei näkynyt tällä kertaa kuin vilaukselta. Metsä on sellainen kirkko. Siellä saa ajatukset kuntoon. Kalassakin kun aamu-usva alkaa nousta pintaan, niin on upeata. Aina ei luontokaan esittele parastaan metsämiehelle.

-Joskus hirvijahdissa, kun oikein on huono ilma ja räntää tulee tuulen kanssa, niin silloin nousee mieleen ajatus, että olisiko toi postimerkkeily kiva harrastus. Sellaisina kertoina otetaan vain yksi alue jahtiin ja lähdetään sitten kotiin.

Ilkalle vapaa-aika luonnossa on hyvää vastapainoa työlle. Se on antanut paljon, kun tekeminen on ollut ihan muuta kuin työmaalla. Ajoittain päivät konepajalla ovat tosin sen verran pitkiä, että aika ei riitä siihen, että pääsisi järvelle vetämään uistinta tai laskemaan verkkoja. Huoltoseisokkien aikaan sesonki onkin siltä vuodelta pilalla, ja jos komennuksilla ollaan toisella paikkakunnalla, niin kalaankaan ei niin vain lähdetä.

-Mieleen muistuu komennus Koverharin terästehtaalta, jossa töitä tehtiin vuosi putkeen.

Metsästyksen osallistuvilta vaaditaan metsästäjätutkinto, jolloin opitaan riistalajit. Metsällä oppii lisää eläimistä ja kasveista. Jos ei itse tiedä, niin joku muu metsästäjäporukasta osaa kertoa. Ja kun passissa istutaan, niin opitaan kärsivällisyyttä. Sitä homma vaatii, pitkämielisyyttä.

-Pitää olla hiljaa ja varttuu vaan. Muistettavin hetki metsästyksessä on varmastikin se ensimmäinen oma hirvi.

-Olikohan toinen vuosi, kun olin hirvijahdissa. Siitä puhuttiin pitkän aikaa. Sarvet on keittiön seinällä. Vaikka hirvajahti ei ole lajina muuttunut ajan saatossa, niin metsämies on huomannut mieltivänsä tätä nykyä askeliensa määrää.

-Nyt ei ole enää niin kauhea polte päästä parhaimmalle passipaikalle. Jään mieluusti paikkaan, johon on lyhyempi matka ja helpompi kävellä. Ja niinhän se pitää ollakin, aikansa kutakin.

Muutakin on eri tavalla. Hirviä metsätetään nyt vähemmän kuin peuroja. Luonnon eläinkannassa on tapahtunut paljon muutoksia viime vuosikymmenien aikana. Havainnot mm. metsäkauriista, villisioista ja supikoirista ovat lisääntyneet. Kanadanhanhien suurparvia näkee laiduntamassa pelloilla ja naakkoja on runsaasti. Erämaiden lintu korppi lentelee nykyään asutuksienkin yllä. Talvetkin ovat olleet vähälumisempia, hiihtämisen sijaan kävellään.

-Ennen joulukuussa pääsi jo jäälle, nyt ei enää. Myös suhtautuminen metsästyksen on muuttunut, kun leipä ei ole sen takana enää kenelläkään. Maailma muuttuu, toteaa Ilkka. Tulevaisuudelta Ilkka toivoo, että kalavedet pysyisivät vielä puhtaina ja metsät metsinä.

-Etelässä rakennetaan jo niin paljon, että metsät pirstoutuvat ja käyvät pieniksi. Toivon myös sitä, että vielä kasikymppisenä jaksaisin tehdä tätä, käydä metsällä ja järvellä. ■

YLLÄTYSLAHJA. Martti Jussheikki sai 70-vuotislahjaksi jotain sellaista, jota ei ollut osannut odottaa. Oma poika yllätti Martin näyttävällä Kotka-veistoksella. Sen poika itse oli tehnyt salaa isältään perheen mökillä. Aiemmin jälkipolvi ei ollut osoittanut isänsä lailla kiinnostusta veistoksien tekemiseen, kertoi Martti mieleisen yllätyksen taustoista.

"Kun lamppu palaa, silloin on toteutettava"

Mökkien varrella oli karhuja. Sellaisia metsästysseuran puuveistoksia. Lappeenrantalainen metallimies Martti Jussheikki oli niitä teoksia katsellut ja pohtinut, saisiko itsestä irti jotakin samankaltaista. Kun sopiva puupölli löytyi, alkoi suunnittelu - ja lopulta harkittu leikkaaminen. Moottorisaha on armoton, joten oli edettävä pikkuhiljaa. Vaimolta alkuun saatu palaute, on saattanut jäädä kaihtamaan aloittelevaa moottorisahaveistäjää, sillä mielipiteitä ei ole enää sen jälkeen kysytty kesken työn.

Karhun valmistumisen myötä Martti rohkaistui etsimään uusia aiheita. Idea seuraavaksi hahmoksi löytyi Lappeenrannan kävelykatu Oleksilta, jossa köllöttelee graniittinen Norppa-patsas lepokivellä. Lisää vahvistusta tuli sataman kalamarkkinoilta, jossa Martti näki puunveistäjän tekemän 3-metrinen hylkeen. Viime kesänä valmistui sitten oma norppa. Sillä on silmät teräksestä, samoin kuin oli karhullakin. Olihan veistäjänä metallimies.

Martti Jussheikki

- Kotipaikka Lappeenranta
- Aikaisempi ammatti hitsaaja ja pienputkiasentaja, nykyään eläkkeellä
- Ammattiliiton jäsen jo 48 vuotta

Martilla on takana pitkä ura pienputkiasentajana. Vapaallakin tuli kotipihalla hitsailtua romuraudasta ja hukkapaloista monenlaisia. Putkesta ja pellistä syntyi aikoinaan myös reilu 2-metrinen auringonkukka. Sen hapotetut ja räntäaikalla kiillotetut terälehdet loistavat lähes 40 vuoden jälkeen edelleen kirkkaina. Uusi, aiempaakin metalliveistosta korkeampi Kukka-teos syntyi pari vuotta sitten, kesällä 2021.

Uusia suunnitelmia on jo kypsymässä. Varastossa odottava järeä koivupölkky on sopivasti kaareva, kuvailee Martti Jussheikki. Siitä tulee ensi kesänä merenneito.

Puuveistokset ovat syntyneet lopulta nopeasti, muutamissa päivissä, vaikka kiirettä ei ole saanut pitää. Syntyvää hahmoa on katseltava monelta kantilta ja on keskityttävä. Jos mieli tekee lähteä veneilemään, silloin veistämisestä ei tule mitään. Kun lähtee tekemään, hommaan pitää paneutua, sanoo Martti. Veistäjän omin sanoin: "Kun lamppu palaa, silloin on toteutettava!"

KUKKA. Ylijäämäpeltiltä on saanut uuden elämän pihan taideteoksena. Ruostumaton teräs kestää ja pysyy komeana.

NORPPA. Parien metriä pitkä hylje ja jalusta ovat yhtä puuta. Petäjä.

KARHU. Veistoksen korkeus on puolitoista metriä. Haapaa.

Nimi: Mika Pihlajamäki
Ikä: 53-vuotias
Ammatti: teollisuusputkiasentaja
Kotipaikka: Hämeenlinna
Tehtävä ammattiosastossa: opintosihteeri

- Nopeus ei ole tärkeintä vaan pyörän hallinta.

Harrastuksena enduro

HAASTATTELU Päivi Jankkari

Mika oli juuri palannut Murikan First Step -kursilta. Siellä oli paljon muun opetussisällön lisäksi käsitelty liikunnan ja palautumisen merkitystä, oli kokeiltu mm. kuntonyrkkeilyä ja flowparkkausta. Jos, hyvä lukija, mietit juuri, mitä flowparkkaus on, niin et varmasti ole ainoa. Itse en tunne lajia, siksi haluankin tässä yhteydessä muistuttaa kaikkia Murikan kurssitarjonnasta. Seuraava First Step -kurssi näyttäisi olevan tulossa elokuussa. Siellähän tuo flowparkkaus-asia luultavasti mitä mukavimmin selviäisi. Olemme sopineet, että Mika kertoo Komennusmiehlehden juttua varten enduroharrastuksestaan. Miksi enduroa, Mika?

Alkujaan ensimmäinen motocross-pyörä tuli hankittua pojalle mökille, kertoo Mika. Mutta sitten oli ostettava toinenkin pyörä.

-Ajattelin, että on hyvä ajella itse siinä pojan mukana, jos jotain sattuu.

Siitä se sitten lähti, ja nyt hän on harrastanut enduroa kymmenisen vuotta. Ja kuten kuvasta näkyy, lajia harrastetaan perheessä nyt jo kolmannessa polvessa asti. Pieni pojanpoika ei kuitenkaan ole vielä aktiiviharrastaja, vaikka lajissa ikäskaala onkin suuri: nuorimmat voivat olla alle 10-vuotiaita, vanhimmat lähellä seitsemääkymmentä, kertoo Mika havainnoistaan.

Ja vaikka fyysisesti vaativassa ja vauhdikkaassa lajissa on risksä, niin mitään haavereita ei ole onneksi sattunut omalle kohdalle, kiitos suojarusteiden käytön, muistuttaa Mika. Korjaa sitten hetken pohdinnan jälkeen sanojaan, ja myöntää naurahtaen, että kerran sattui, mutta haaveri oli sen luontoinen, että haitta meni enemmän henkiselle puolelle.

Mika kertoo, että osa enduron viehätystä on juuri se, että siinä pystyy haastamaan itsensä vaikeissa paikoissa. Ajokokemukset ovat opettaneet, että vauhdin ei tarvitse olla niin kova.

- Nopeus ei ole tärkeintä vaan pyörän hallinta. Opin myötä on löytynyt myös uusia lihasryhmiä, joita ei ole aiemmin tullut käytettyä.

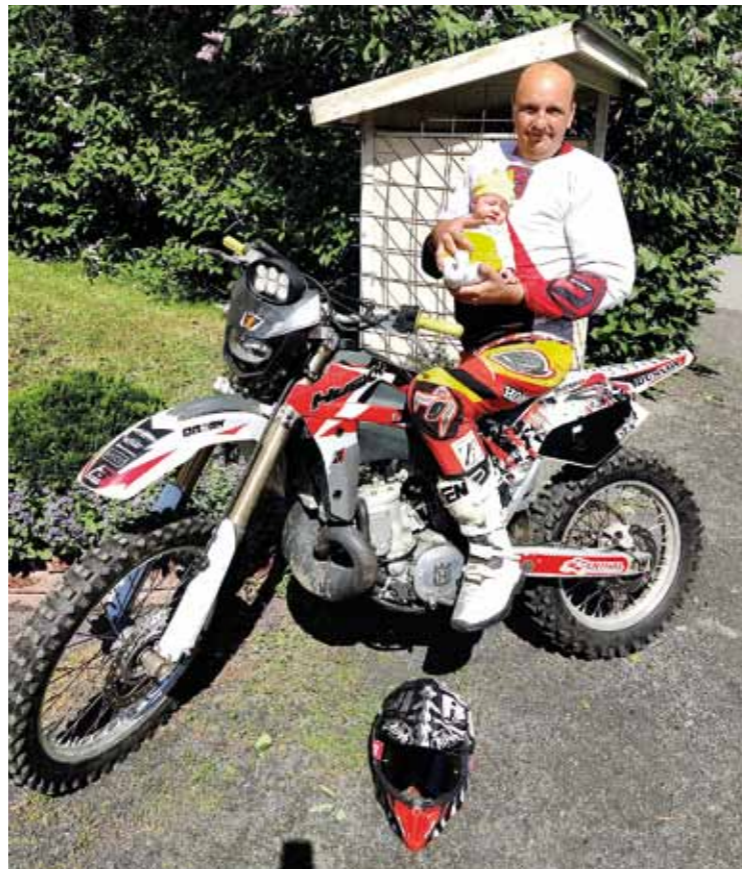
Tavoitteekseen Mika mainitseekin peruskunnon ylläpitämisen. Ja se takuulla onnistuu tässä lajissa vu-

denajasta riippumatta. Vaikka komennustyö matkoi-
 neen ja hankaline työaikoinen verottaakin tavallista
 rankemmin harrastusmahdollisuuksia, niin plussaa on
 se, että ajaa voi niin kesäkeleillä kuin lumessa.

- Talvella tykkään ite ajaa, kun kannot ja kivet eivät
 iske niin kovasti vastaan.

Joillakin komennuspaikkakunnilla sattuu olemaan
 rata, jossa ajaa, esim. Porvoossa. Pyörän säilyttäminen on
 usein vaan ongelmallista, ellei ole pakettiautoa käytössä.

Selviää, että enduron huonot puolet eivät ole liit-
 tyneet mahdollisiin loukkaantumisiin vaan, yllättäen,
 vakuutuksiin. Selvyyden saaminen eri vakuutuksien
 kirjoon on työlästä.

Mika ja pojanpoika (kuvassa 4kk). Alla Husqvarna 250.

Räätälöidyt putkistoprojektit koko Suomen alueella

Teollisuuden putkistojen
kunnossapito, huolto, valmistus ja urakointi
kohteen koosta riippumatta

Erityisosaamisemme kuuluvat LNG- ja maakaasuputkistot

www.viafinservice.fi

- Kun ensin pitää vakuuttaa pyörä ja sitten kuljettaja
 erikseen. Vakuutukset ovat niin epäselviä sisällöltään.
 Ja hintavaakin se vakuuttaminen on, jos lähetään
 kilpailuihin ajeleen.

Sitten on pakko kysyä siitä koronastakin, että miten
 pahasti epidemia on vaikuttanut harrastustoimin-
 taan. Mika kertoo, että vaikutus on tuntunut ennen
 kaikkea siinä, ettei kilpailuja päässyt seuraamaan.
 SM-tason kilpailuja oli peruttu, ja aika paljon oli
 ollut suljettuja kisoja, joissa ei ollut yleisöä lainkaan.
 Mika itse ei kilpaile tällä hetkellä, mutta ajatuksissa
 osallistuminen jo on.

- Täytyy Päijänne mennä kiertämään.

Mika viittaa tällä Suomen tunnetuimpaan en-
 durokilpailuun, keväisin järjestettävään Päijänte-
 en ympäriajo. Hämeenlinnalaisena Mika mainitsee
 totta kai myös perinteikkään partioajon, Kärme Kus-
 taan, joka vaatii 3 henkeä joukkueeseen. Se ajoittuu
 itsenäisyyspäivään.

Nykyään Mika käykin ajamassa poikansa lisäksi
 myös oman seuran ajajien kanssa. Yhteisö on tiivis,
 ja harrastuskaverien olemassaolo on yllättävänkin
 mukavaa, toteaa Mika.

Kun kysyn, mikä on mieleenpainuvien onnistumien,
 jonka hän on tähän mennessä kokenut enduron
 parissa, saan vastauksen, joka sopiikin metallialan
 ammattilaiselle:

- Kun ensimmäisen kerran purin pyörän moottorin
 ja kasasin ja sain sen käyntiin!

Tervemenoa Murikka-opistolle!

Koulutus on jäsenille maksutonta, ja opintovapaalaki
 tarjoaa kaikille mahdollisuuden saada työstä vapaata ja
 osallistua koulutukseen.

Suurin osa jäsenten kursseista järjestetään Murikka-
 opistolla. Murikka on teollisuusliittolaisten oma opisto,
 joka sijaitsee Tampereen Teiskossa. Lisäksi opistolla on
 toimipiste Helsingin Hakaniemessä.

Lisätietoja saat verkosta osoitteesta
www.teollisuusliitto.fi/kouluttaudu tai www.murikka.fi
 tai liiton opinto-oppaasta.

Kuvassa kirjoittaja, entinen ylpeä komennusmies

TEKSTI ja KUVA: Pekka Miettinen

Hipomista ei oteta

Uusia tapahtumia työmailta ei enää minulle tule, joten täytyy muistella vanhoja. Jotkut ovat tosi vanhoja. Saamari sentään.

Työmailta muistuu mieleen tavoite ”terveenä eläkkeelle”. Minäkin selvisin aika pienillä vaurioilla. Mitä nyt korvat soivat jatkuvalla syötöllä. Toinen korva pitää tasaista meteliä ja toinen morsettaa tietoja tuonpuoleisesta. Mitä? En tiedä, kun en osaa morseaakkosia. Päänuppia ei ole muuten tarkemmin tutkittu. Nykyisin ei voi ostella ns. kyykkyviinejä, koska on vaikeaa päästä kyykystä ylös. Täytyy tyytyä ylähyllysten pulloihin.

Pääsin kuitenkin eläkkeelle, vaikka henki on ollut pari kertaa katkolla. Tässä toinen tapauksista.

Tämä tapahtui 80-luvun alkupuolella. Nykyisin tällainen ei luulisi olevan mahdollistakaan. Tällainen tapaus se oli: Paperitehtaan katolla oli ahdas, melko korkea lieriö, jonka sisäpuolelle oli hitsattu pyöröteräksessä tikasraput. Lieriön sisälle tuli tehtaalta 2 tuuman putki

tehdn lenkin lieriön yläosassa ja palasi alas tehtaan sisään. Sisälle lieriöön kuljettiin pienen luukun kautta.

Pomo antoi meille tehtäväksi asentaa ylhäällä olevaan lenkkiin takaiskuventtiili. Pomo vei meidät hitsarin kanssa työkohteeseen ja kertoi, että ”tämä on tarkoitus tehdä tulevan seisakin aikana, mutta nyt meillä on hyvää aikaa, joten tehdään se nyt”.

Kysyin pomolta: ”Eihän tämä ole klooriputki, kun tämä on tämän värinen (ruskeankeltainen)?” Saimme vastaukseksi, ettei se ole kuin vesilinja. Hitsarikin puuttui tilanteeseen ja pyysi pomoa vielä kerran tarkastamaan, että emme ole tekemässä tyhmyyksiä. Pomo poistui joksikin aikaa ja palattuaan sanoi varmistaneensa asian ja työ voidaan aloittaa.

Aloimme viritellä työkaluja ja tarvikkeita kohteessa, ja katolle tuli myös toisen firman työnjohtoa ja asentajia. Heitä kiinnosti, mitä me olimme tekemässä. Kerottuamme mikä on homman nimi, he kehottivat

odottamaan tehtaan asennustarkastajaa, joka on tulossa käymään paikalla.

Kohta asennustarkastaja tulikin paikalle ja kurtisti lieriöön - ja kielsi ehdottomasti koskemasta mihinkään, koska putkessa on klooria kuuden kilon paineessa. Saatesanoiksi vielä: ”Eikö pomonne tiedä, mitä hän on teillä teettämässä!”

Jos putkeen olisi leikannut raon, niin lieriö olisi hetkessä täytynyt kloorista ja siellä olisi ollut mahdotonta hengittää. Poispääsykin olisi ollut erittäin hankalaa paikan ahtauden vuoksi. Lisäksi tehdسالueelle olisi vuotanut klooria ja muutkin olisivat olleet vaarassa. Kaasuhälytys kaikkine seurauksineen. Tuotantoon olisi tullut katko. Ja mitä kaikkea siitä olisikaan seurannut.

Mitä tästä opiksi? On tiedettävä, mitä teettää. Työluvat on oltava kunnossa. Omin päin ei pidä mennä ronkkimaan. Vaikka väriä ei kovin tunnustaisikaan, niin tunnusvärit on tiedettävä. Vaikka turvakoulutukset tuntuvat tervanjuonnilta, ne on viisainta käydä, koska kertaus on opintojen äiti ja eri laitoksissa on omat erikoispiirteensä.

Pekka Miettinen

JK. Pitkäaikainen altistus pienillekin määrille klooria heikentää keuhkoja ja altistaa muille keuhkovaurioille. Hetkellinen altistus suurelle pitoisuudelle voi johtaa keuhkopöhöön, jossa keuhkoihin kerääntyy nestettä, mikä voi johtaa tukehtumiskuolemaan.

Pekka Miettinen

- Jäsen vuodesta 1971
- Ao 254:n hallituksen jäsen 2004-2017 ja varajäsen 2018 lähtien
- Työsuojeluvaltuutettu 2006-2017

Sade

Nukun kesäöisin, aitassa.
Seinän raoista valo lankeaa kapeina kiiloina hämärään.
- Olen valveilla, kesäyö on hiljainen.

Kuuntelen väsyneenä hiljaisuutta,
- jonka rikkoo vain vaimea tuulen kuiske.

Päivä on ollut lämmin, vajassa ilta viilenee,
- minulla on paksu lämmin peitto.

Raikasta viileää ilmaa on helppo hengittää,
- peiton alla on lämmin.

Yön hämärä tiivistyy. Valokiilat himmenee,
- tuuli voimistuu.

Kuuntelen tuulta,
- johon sekoittuu pärekattoon putoilevien sadepisaroiden ropina.

Pisarat tulevat ensin harvaksen,
sitten niiden tanssi kiihtyy.
- Sade soittaa kattoa, silmäni ovat kiinni.

Kuuntelen, - nukahdan, - peiton alla on lämmin.

Risto Lakanen

Hyvät ammattiosasto 254:n jäsenet!

Liittokokousvaaleissa on ehdolla 3 ammattiosastomme jäsentä. Komennusmiehiä on ehdokkaana kahdessa vaalipiirissä, Helsingissä ja Uudellamaalla. Toisin kuin aiemmin, jäsenten vaalipiirit ovat määräytyneet näissä vaaleissa työpaikan sijaintipaikkakunnan mukaan, tai esim. työnhakijoilla kotiosoitteen postinumeron perusteella. Jos oma vaalipiirisi on sama, voit äänestää osastosi komennusmiesehdokasta.

Vaalipiiri: HELSINKI

32

Pasi Vahtermo

asentaja, pääluottamusmies 2009 lähtien
ao:n varapuheenjohtaja ja taloudenhoitaja

Vaaliliitto: Teollisuuden Vaikuttajat

1. Minusta on erityisen tärkeää kuulua liittoon. Mielestäni on typeryyttä ajatella, että työnantajat tarjoaisivat jatkossakin nykyiset edut, jos niitä ei olisi joku neuvottelut tai yleissitovuus hajoaisi. Kyllähän se niin on, että suuressa kuvassa olisimme aika heikoilla, jos liitto ei olisi tukena. Näin on erityisesti talouden huonoina aikoina. Itselläni on takana näitä komennusmieshommia reilut parikymmentä vuotta, ja aika monia asia on sinäkin aikana parantunut, ei työnantajien hyvydestä johtuen vaan liiton neuvottelemana.

2. Ainakin komennustyön vaatimuksiin erikoistuneita edunvalvoja tulisi lisätä. Lisäksi edunvalvontaa tulisi lisätä ylemmällä tasolla, kuten lainsäädännössä ja muuten yhteiskuntavaikuttamisessa. On aivan käsittämätöntä, että harmaa työvoima rehoittaa useilla teollisuuden työmailla täysin vapaasti, eikä resursseja puuttumiseen tunnu löytyvän. Ei tätä voi jättää yksittäisten yritysten luottamusmiesten hoidettavaksi ja valvottavaksi. Lisäksi toivoisin, että hyvää joka toinen vuosi kokoontunutta komennusmiesseminaaria tulisi jatkaa. Siellä sai hyvin ajankohtaista tietoa ja pääsi muiden saman alan luottojen kanssa vaihtamaan kokemuksia.

3. Työt eivät tapahdu fyysisesti samassa paikassa. Työyhteisö muuttuu jatkuvasti. Työskennellään useasti asiakkaan työmailla, minne ei helposti ole muilla pääsyä. Ongelmiin liittyy useasti useampi osapuoli, ei pelkästään työnantaja ja työntekijä, ja tällöin kolmannen osapuolen asioihin on vaikea vaikuttaa. Tiedottaminen asioista omille edustettaville henkilöille on erittäin hankalaa. Samoin yhdessä kokoontuminen on vaikeaa, kun väki työskentelee samanaikaisesti jopa useammassa valtiossa.

Äänestää voit joko postitse tai sähköisesti.

NÄIN ÄÄNESTÄT SÄHKÖISESTI

1. Mene osoitteeseen liittokokous.teollisuusliitto.fi
2. Klikkaa sivulla olevaa linkkiä SÄHKÖINEN ÄÄNESTYS.
3. Tunnistaudu omilla pankkitunnuksillasi tai mobiilivarmenteella.
4. Toimi ohjeiden mukaan.

Sähköinen äänestys on auki 31.3. klo 12.00 asti

Tärkeintä on äänestää.

Käytä äänesi
omassa vaalipiirissäsi.
Mitä useampi äänestää,
sitä vahvemman liiton saat.

**Jäsenten voima näky
äänestysaktiivisuudessa.**

Esitimme ehdokkaille 3 kysymystä. Kaikkien vastauksista löytyy sama matkatyön edunvalvonnalle asettama haaste. Vastaukset ja ehdokkaiden esittelyt löydät tältä aukeamalta.

1. Mitä liiton jäsenyys merkitsee sinulle?
2. Miten Teollisuusliiton edunvalvontaa tulisi mielestäsi kehittää?
3. Mitä haasteita komennustyön erikoisuus asettaa edunvalvonnalle?

Vaalipiiri: UUSIMAA

5

Tero Hakola

hitsaaja
varaluottamusmies

Vaaliliitto: Yhteistyön Tekijät

1. Liiton jäsenyys merkitsee tukea ja turvaa työelämään.
2. Paremmilla sopimuksella saadaan turvalliset ja paremmat työolot.
3. Jos työntekijä on komennuksella esim. Inarissa ja siellä tulee kuviteltu riitatilanne, ei välttämättä tule edunvalvonnalle tietoon asiat, joista riidellään.

70

Herman Mustaniemi

hitsaaja, mekaaninen asentaja
ao:n hallituksen jäsen ja nuorisovastaava

Vaaliliitto: Teollisuuden Vaikuttajat

1. Liitto ja liiton jäsenyys merkitsee parempia työoloja sekä turvaa myös mahdollisen työttömyyden ajalle.
2. Liiton edunvalvontaa voitaisiin kehittää käsittelyaikoja lyhentämällä liittotasolla. Työpaikoilla olisi hyvä, jos otettaisiin herkemmin yhteyttä luottamusmiehiin eikä odotettaisiin siihen asti, että uloste kolisee jo seinillä...
3. Komennustyön haasteena tulee kiinteän paikan puute. Toki haalarit on yhdessä paikassa, mutta muuten kaikki on ns. pyöriillä. Aina ei tiedä, mihin maanantaina mennään, vai mennäänkö minnekään. Tästä seuraa hankaluuksia edunvalvontaan, sillä yksikössämme on "vain" yksi luottamusmies ja tekijät ovat ympäri Etelä-Suomea, mikä hankaloittaa valvontaa. Sekä tietenkin se, että tieto ei välttämättä kulje työmaiden välillä.

Valitse ehdokkaasi ja äänestä

www.teollisuusliitto.fi/liittokokous

Äänestä ja voita otteluliput!

Teollisuusliiton liittokokousvaalit 10.–31.3.2023

Teollisuusliitto arpoo kaikkien äänestäneiden kesken kuusi kahden lipun VIP-pakettia* jääkiekon MM-kisojen Tampereella 23.5.2023 pelattavaan alkusarjan otteluun Suomi-Tanska.

* Liitto kustantaa matkat, majoitukset ja tarjoilut ottelussa.

Lue lisää:
www.teollisuusliitto.fi

